VISŲ ŠALIŲ DARBININKAI VIENYKITĖS!

JŲS NIEKO NEPRALAIMĖSIT, TIK RETĖŽIUS!

"KOVA"
Savaitinis laikraštis
Išeina kas petnyčia Phil'a., Pa.
Leidžia
LIETUVIU SOCIJALISTU SĄJUNGA AMERIKOJE.
(Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908)

PRENUMERATA:
Metams į visas dalis svieto $2.00.
Pusei metų ..... $1.00.
Apgarsinimų kainos ant užklausimo.

Redaktorius — K. Vidikas.
Administratorius — A. Žymontas.

Su visokiais reikalais kreipkitės šiuo adresu:
"KOVA"
1815 E. Moyamensing ave.
Philadelphia, Pa.

KOVA

Organas Lietuviu Socijalistu Sajungos Amerikoje.

"KOVA"
The Lithuanian weekly
Published every Friday, Phil'a., Pa.
by the
LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION OF AMERICA.
(Incorporated April 28, 1908)

SUBSCRIPTION RATES:
In all parts of the world per year $2.

Editor — K. Vidikas.
Business Manager — A. Žymontas.

Advertising rates on application.
All communications should be addressed to:
"KOVA",
1815 E. Moyamensing ave.
Philadelphia, Pa.

No. 49 | Telefono No. Keystone Main 2958. | PHILADELPHIA, Pa. 5 d. Gruodžio (December) 1913 m. | Telephone: Keystone Main 2958. | Metas IX

Entered as second class matter May 17, 1905, at the post office at Philadelphia, Pa.

AMERIKA.

KOVA PRIEŠ KIAUŠINIŲ BRANGUMĄ.

New Yorko, Chicagos ir Philadelphijos moterįs pradėjo boikotuoti kiaušinius dėlei jų brangenybės. Chicagoj prie boikoto prisidėjo 99 moterų klubai ir organizacijos. Boikotas atneša pageidaujamas pasekmes. Chicagoj kiaušiniai, kurie kelios dienos atgal buvo pardavinėjami po 50c. už tuziną, dabar atpigo vietomis iki 32c. Tas-pat darosi ir New Yorke ir Philadelphijoj. Kiaušinių trustas tapo priverstas nusileist moterims. Tas trustas turi susikrovęs šimtus milijonų kiaušinių ir laikė juos tiktai, kad brangiau paėmus, aiškindamasis, kad vištos nededančios.

Laikraštis pigiai parduoda kiaušinius.

"The New York Globe" dienraštis 29 lapkričio per tris valandas išpardavė 3,000 tuzinų kiaušinių po 32c. už tuziną, o tuo tarpu aplinkinės krautuvės už tokius-jau kiaušinius lupo po 75 centus. Minėtas dienraštis žada ir daugiau kiaušinių taja kaina pardavinėti, kad parodžius, jog kiaušiniai nėra brangųs ir jų yra įvalias. Pardavinėdamas po 32c. tuziną, ir tai da "Globe" turėjo nieko sau uždarbį.

MILIJONIERIAI KOVOJA PRIEŠ MAISTO BRANGUMĄ.

San Francisco milijonieriai ir tie kovoja su pragyvenimo brangenybe. Savo kolonijoj Piedmonte jie susiorganizavo kooperatiwišką krautuvę, kurios butui pastatyti paskyrė 10,000 dolerių. Krautuvė pirks daiktus tiesiog nuo farmerių ir kitokių žmonių, kurie gamina valgomuosius daiktus.

GRĘSIA BAISUS KRIZIS.

Iš korespondencijų ir kitokių žinių matome besiplatinant bedarbę. Bethlehem plieno kompanijos prezidentas pranašauja, kad Amerikai gręsia baisiausias krizis ir bedarbė, koki kada buvo. Didžiausia pasaulyje lokomotivų dirbtuvė, Baldwine Locomotive Works, Philadelphijoj ketina atleist 4,000 darbininkų.

Kapitalistai nurodo, kad tai muitų numušimas ant įgabenamų daiktų taip ardo šios šalies išdirbystę ir pramonę.

Washington. Kongresmanas McKenna padarė kongresui įnešimą, kad sutrumpintų laikymą kiaušinių sądėliuose-ledaunėse, taip kad plėšikas kiaušinių trustas negalėtų ilgai laikyti kiaušinius dėlei išveržimo didesnės kainos iš žmonių.

Podraug su kiaušiniais įnešta sutrumpinti laiką ir mėsos laikymui ledaunėse.

Pietinės Carolinos gubernatorius Blease "Padėkavonės dienoj" dovanojo bausmę 100 kalinių, nuteistų visam amžiui kalėjimo.

UŽRUBEŽIS.

"DEMOKRATIŠKA" ITALIJOS KARALIAUS PRAKALBA.

Roma. Atidarydamas parlamentą, Italijos karalius Viktoras Emmanuelis nurodė, kad reikia reformų pagerinti darbininkų padėjimui, palengvinti įgijimą pradinės apšvietos, steigti amatų ir žemdirbystės mokyklas ir tt. Užsiminęs apie tikybų laisvę, vienok, pabrėžė, kad bažnyčia neturi kištis į valstijos reikalus.

Karalius ir socijalistai.

Karalius užgyrė paskyrimą į senatą trijų reformistų-socijalistų profesorių Pulle, Gatti ir Della Tore. Reformistai soci. yra atsiskyrę nuo Socijalistų partijos.

Italijos parlamente dabar yra 53 soc. atstovai ir jie nutarė, nepaisant karaliaus demokratiškos prakalbos ir prielankumo soc. reformistams, — kovoti prieš didinimą kariumenės ir laivyno, užgrėbimą Tripolio ir tt.

EQUADORYJE EPIDEMIJA.

Equadorio respublikoj, Piet. Amerikoj, siaučia buboniška plėga ir geltonosios rauplės. Nuo tų ligų jau mirė šimtai žmonių.

NAUJA CHINŲ REVOLIUCIJA.

Chinijoj kįla revoliucija prieš Yuan-Shi-Kaijaus valdžią. Šviesesniejie chiniečiai matą, kad jis nori tapt Chinijos karalium.

VOKIEČIŲ KAREIVIAI MUŠA FRANCUZUS.

Zabern, Alsace. Vokiečių oficieriai pradėjo viešai įžeidinėti francuzus gyventojus. Gyventojai gi ėmė įžeidinėti vokiečių kareivius. Kareiviai sužeidė daug francuzų, kelis desėtkus suareštavo ir pastatė prieš karišką teismą.

APSINUODIJO 105 ŽMONĖS.

Madridas, Ispanija. 20 ypatų mirė nuo netikusios mėsos. Išviso nuo jos buvo užsinuodijęs 105 ypatos.

GYDUOLĖ NUO DŽIOVOS.

Paryžius. Garsus mokslininkas prof. Chas. Richet sako, kad jis išgydęs kelis desėtkus džiovininkų iš jautienos mėsos išspaustais skįsčiais.

BALSAVIMO VOKIETĖMS.

Vokietijos sufragistės įdavė parlamentui prašymą moterims balsavimo.

HUERTOS VALDŽIA PAVOJUJE.

Jourez, Meksiko. Konstitucijonalistų vadas gen. Francisco Villa užkariavo Sonoros, Chihuoahuos, Coahuilos, Nuovo Leon ir Tamaulipaso valstijas ir eina ant Meksikos sostinės. Daugelis mano, kad dabartinė Huertos valdžia bus nuversta.

Anglijoj užbaigta statyti didžiausias iš visų esančių karišKas laivas Warspite, lėšavęs 14-000,000 dol.

RUSIJA.

DA VARŽO ŽYDŲ APŠVIETĄ.

Rusijos švietimo ministerija nutarė da mažiau žydų prileisti į augštesnesias mokyklas nuo 1914 metų. Be to, persikrikštyję žydai mokyklose neturės didesnių teisių už nepersikrikštijusius.

VYSKUPAS KLASTUOTAS DUMOS ATSTOVAS.

Tam tikra Dumos komisija atrado, kad vienatinis Dumoje juodašimtis pravoslavų vyskupas Anatolij pateko Dumon per klastas. Surašė jo balsuotojų atrandama ir seniai mirusios ypatos ir mažai vaikai. Prisieis vyskupui apleisti Dumą, nes jo "išrinkimas" buvo perdaug status įstatymų sulaužymas.

KALINYS IŠRADĖJAS.

Blagovieščensko kalėjimo kalinys Jakovlevas išrado labai lengvą ir stiprų motorą varymui orlaivio. Motoras tik budininko laikrodžio didumo ir turi 70 arklių pajiegą.

Rusijos mokslaeiviai, baigusiejie gimnazijas ir važiuojantiejie Vokietijon mokytis, beveik visi gauna grįžt atgal, nes Vokietijos pedagogai labai susiaurino rusų studentų priėmimą į savo universitetus.

100 ŽUVO GELEŽINKELIŲ NELAIMĖSE.

Bėgyje 37 pastarųjų dienų per traukinių susimušimus ir iš rėlių išėjimus Rusijoj liko užmušta daugiau kaip 100 žmonių. Įnešama Dumai klausimas apie sumažinimą nelaimių ant geležinkelių tam tikrais pagerinimais.

Lodžiuje, Lenkijoje, vienas krikščionis vaikas, nuo tėvo mušimo pabėgęs, pasislėpė žydo Šachnero geležinio sądėlio kieme viename katile. Kada vaiką ten atrado, minia ėmė rėkt, kad žydai jį ten paslėpę ir norėję papjaut. Paskui vėla, darbininkai tyčia surišo vieną vaiką ir padėjo ant gatvės. Čia irgi buvo užsipulta ant žydų.

Maskva. Išėjo iš rėlių Penzos traukinys. Užmušta 14 ir sužeista 15 ypatų.

Garsus rusas rašytojas Maksim Gorkij pasmerkia darbartinės Rusijos literaturos pesimistišką pakraipą su jos nuolatiniais verkšlenimais ir kalbomis apie saužudystę.

Kaune viena lenkė su 5 metų vaikų nuėjo į žydelio krautuvę. Jai beperkant vaikas pradingo. Minia pakėlė riksmą, kad tai žydai nutvėrę vaiką. Žydo krautuvę išardė, išgriovė. O vaiką rado sugrįžusi namo.

Politikos kalinių teismas. Kostroma. Badauja politikos kaliniai. Jų skaičiuje yr keturi darbinikai ligoninių kasų rinkikai.

LIETUVA.

Saužudybė. Spalių 24 d. vakare iš Žvėrynio tilto metėsi į Nėrį jaunutė, 15 metų, 5 klasės gimnazistė Nina Demkinaitė, Pagirių gelžkelio buhalterio padėjėjo duktė. Išėjusi iš gimnazijos namo ji nebegrįžo. Jos lavonas atrastas prie Buchtos sodžiaus ir nugabentas į šv. Jabuko ligoninę. Nusižudimo priežastis nežinoma.

Muravjovo sukaktuvės. Rusų tautininkai kels iškilmingas 50 metų sukaktuves, minėdami Muravjovo paskyrimą Vilniaus gubernatorium. Į sukaktuves kviečiami ir Muravjovo giminės.

Žarėnų miestelis, Telšių pav., Įsteigta čia garinė verpimo fabrika. Priimama verpti linų ir vilnų. Jau tiek privežta, kad fabrika turinti 6 mėnesiams darbo.

Urnas po žemėmis. Kanalizacijos tikslams kasinėjant Vilniaus gatves, kaskart daugiau randama įvairių įdomių dalykų. Neseniai buvo rasti katedros pleciuje geležiniai marškinėliai, kokius vartodavo senovės ricieriai, dabar užtikta storas muras su užmurytomis durimis, nuo kurių eina ilgas urvas po žemėmis. Tas urvas tai senovės kunigaikščių palikimas; urvo gi, kol vanduo nebus iš jo išsemtas, apžiurėti negalima.

Ukmergė. Neseniai visas mųsų miestas buvo sujudintas nepaprasta naujiena. Ukmergės kalėjime sėdėjo kriminalis nusidėjėlis, pasmerktas 12 metų katorgos. Kalinys buvo siuvėjas. Taigi kalėjimo viršininkas sumanė pasinaudoti. Jis davė savo namuose kaliniui darbo, o tas, parinkęs tinkamą valandą, pabėgo per stogą. Žinoma, viršininkas dabar labai nusiminęs, nes kalinio nepasisekė sugauti.

"Birutės" redaktoriaus J. Vanagaičio byla. "Birutės" redaktorius p. J. Vanagaitis teismo nubaustas 50 markių arba 5 d. kalėjimo dėlei to, kad be valdžios leidimo priiminėdavo iš Rusijos išeivius.

P. J. Vanagaitis teisinosi tuomi, kad jis rupinosi Didžiosios Lietuvos gyventojais, jog išeiviai nepakliutų į blogas rankas; jis nurodydavęs gerą akių gydytoją ir tinkamą keliauti garlaivį.

Dailės veikalų gabenimas. Nuo liepos 1 dienos ateinančiųjų metų visokios dailės draugijos galėsiančios visais vagonais gabenti dailės veikalus į įvairiausias dailės parodas, mokėdamos už naudojimasį vagonų po 10 kap. nuo versto. Draugijos turėsiančios gelžkelio valdybai vien parodyti paliudijimus, kad gabenami dailės veikalai tikrai ne kam kitam, o vien sakc moms draugijoms priguli. To kius paliudijimus davinėsią gubernatoriai arba visos Rusijos dailininkų suvažiavimo komisija. ("L. Ž.").

DARBO LAUKAS.

DARBO FEDERACIJA PRIEŠ KATALIKIŠKAS UNIJAS.

Amerikos Darbo Federacijos suvažiavimas priėmė rezoliuciją, kuria pasmerkė organizavimą darbininkų unijų pagal tikybas. Rezoliucija tarp ko kito sako: "nieko negalėtų but mųsų (organizuotų darbininkų) judėjimo gerovei pavojingesnio, kaip įvedimas klausimų kas dėl religijų".

Delegatas Arnold savo prakalboje persergėjo, kad Europoj katalikiškos unijos yra ne kas kita, kaip straiklaužių organizacijos. Jos sulaužė vokiečių angliakasių straiką; dvasiškija norėjo sutvert tokias unijas sulaužyti buvusį Anglijos geležinkeliečių, uostų darbininkų ir angliakasių straiką; dvasiškija bandė sulaužyti ir dabartinį Dublino gatvekarių straiką.

Tą visa Arnold pasakė, prisiminęs brolišKų delegatų vyskupo Carrolio ir kun. Dietzo prakalbas, kur juodu grumojo skaldyti federaciją ir suorganizuoti katalikiškas unijas, — jeigu bus federacijoj duota šiokia-tokia įtekmė socijalistams.

Karšti katalikai delegatai norėjo pakelt didelį trukšmą dėlei tos prakalbos, bet prezidentas laiku juos suturėjo.

FRANCUZAI DARBININKAI PROTESTUOJA DĖLEI JŲ REDAKTORIŲ SUAREŠTAVIMO.

Francijos darbininkai laiko milžiniškus protestus prieš valdžią už pasodinimą kalėjiman dviejų redaktorių "Sou du Soldat", sindakalistiško laikraščio. Tuodu redaktoriai nubausti už agitaciją prieeš priverstiną tarnavimą kariumenėj, ypač gi prieš to tarnavimo prailginimą iki trijų metų.

MICHIGANO VARIAKASIAI IŠ DALIES LAIMĖJO.

Calumet, Mich. Kelios kompanijos davė straikuojantiems vario kasėjams 8-nių valandų darbo dieną ir po 3 dol. į dieną, kaipo mažių-mažiausią mokestį. Tų kompanijų darbininkai grįžta dirbt, nors iš dalies laimėję savo reikalavimus.

NUŠOVĖ 9 INDUSUS STRAIKERIUS.

Durban, Pietinė Afrika. Policija nušovė devynis indusus straikerius, išvaikydama jų demonstraciją. Sužeidė 83 straikerius.

NEDUODA POLICIJOS APGINTI SKIABUS.

Indianopolio policijos superintendentas neduoda policmanų apginti Coburn Storage Co. vežimus, ant kurių dirba straiklaužiai. Straikuojanti vežėjai-draiveriai smagiai apkaustė straiklaužius.

IŠ COLORADOS ANGLIAKASIŲ STRAIKO.

Denver, Colorado. Straikuojantiejie angliakasiai atmetė išlygas, kokias išdirbo gubernatorius Ammons ir kurioms pritarė darbdaviai. Išlygose nepripažįstama unija. Darbo skyriaus sekretorius turi planą užbaigimui straiko, bet, matomai, nei jo nepriims straikeriai, nes ir čia nekalbama apie unijos pripažinimą.

ŠILKŲ JUOSTŲ AUDĖJŲ STRAIKAS.

Patersono šilkų juostų audėjai rengiasi į straiką, jeigu kompanijos neduos jiems 9-nių valandų darbo dienos. Šilkų juostų audėjų Patersone dirba 7,000.

VOKIETIJOS SOCIJALISTŲ UNIJŲ AUGIMAS.

Berlinas. Augimas vokiečių darbininkų unijų, susivienijusių su socijalistiškomis unijomis, yra tikrai džiuginantis. 1909 m. tos unijos turėjo 1,892,568 narius, 1910 m. 2,128,024 narius, 1911 m. 2,421,465 narius, o 1912 m. jau 2,583,492 narius.

Hirsh-Dunker atžagareiviškos unijos 1909 m. turėjo 108,028 narius, o 1912 m. tik 109,225.

Krikščionių unijų narių skaitlius į tuos ketverius metus paaugėjo nuo 280,061 iki 350,930 narių.

Neprigulmingos unijos 1909 m. turėjo 654,240 narių, o 1912 m. 815,416.

1909 m. tikybinių unijų narių skaitlius buvo 618,341, pernai gi 751,418.

PRARADO PUSPENKTO MILIJONO DOL. STRAIKUOSE.

New Jersey's darbininkai straikuose nuo 30 rugsėjo 1912 m. ligi 30 rugsėjo 1913 m. nustojo 4,566, 650 dolerių, negaudami laike straikų algos.

Schenectady, N. Y. Eina tarybos tarp 15,000 sustraikavusių elektros darbininkų ir General Elektros kompanijos. Manoma, kad susitaikys.

Paskiausios Žinios.

RIAUŠĖS PRIEŠ ROOSEVELTĄ.

Bogota, Colombia. Valdžia išdavė įsakymą nerengti jokių iškilmių priėmimui Roosevelto, Amerikos ex-prezidento. Minia suardė krautuvę, kurios lange buvo išstatytas Roosevelto paveikslas.

PANKHURSTIENĖ LONDONE.

Sugrįžo Londonan iš Amerikos sufragistė Emmeline Pankhurstienė, paveržtama 20,000 dol. sufragisčių reikalams.

PRIGĖRĖ 30 CHINIEČIŲ.

Hongkong. Prigėrė 30 chiniečių, kada japonų laivas užvažiavęs paskandino chiniečių valtį.

New Yorke suareštavo buvusį Nicaraguos prezidentą Zelayą, kuris keturis syk yra prezidentavęs. Suareštavimo pareikalavo Nicaraguos valdžia už primetamas Zelayai žmogžudystes. Nicaraguos valdžia reikalauja išduoti Zelayą jajai.

APŽVALGA.

AMERIKONŲ SPAUDA APIE LIETUVIŲ PARAPIJINES MOKYKLAS.

"The Century Magazine" Edw. Als. Ross, Wisconsino universiteto profesorius, apkalba ateivių įtekmę į Amerikos gyventojų kulturą ir atranda, kad katalikų parapijinės mokyklos sulaiko ateivių švietimąsi. Jis priveda ir "vieno Chicagos lietuvių vado" žodžius apie žemą mokslo stovį lietuviškose parapijinėse mokyklose. Tas lietuvių vadas minėtam profesoriui sakė:

"Sičia (Chicagoj) yra 3000 mųsų vaikų parapijinėse mokyklose. Mokytojomis yra tamsios, bemokslės mergos iš Lietuvos, kurios čia (Amerikoj. Rd.) pasimokino dvejus ar trejus metus. Kada 14 metų amžiaus mokiniai apleidžia mokyklą, jie nesti nei kiek labiau prasilavinę, negu 10 metų amžiaus mokiniai viešose mokyklose. Štai kodėl 50,000 vietinių lietuvių teturi tik 20 vaikų high school'ėj".

Autorius datyrė, kad ant tokio-pat laipsnio stovi mokinimas slavokų, lenkų, čekų ir net airių parapijinėse mokyklose. Autoriui taipogi žinoma, kad katalikų kunigai neduoda tėvams išrišimo už vaikų leidimą į viešas mokyklas.

* * *

DA APIE TAUTIEČIŲ PRAŠYMĄ CARUI.

Drg. J. Ramanauskas "Pirmyn" parašė, kad paskutinis tautinių laikraštininkų suvažiavimas pavedė dr. Šliupui parašyti brošiurą, kurioje butų išdėstyta lietuvių tautininkų reikalavimai ir prašymai, kad Rusijos caras duotų Lietuvai visokių gerybių. Socijalistiški laikraščiai pašiepė tokį vaikišką tautinių laikraštininkų sumanymą.

Bet už poros savaičių prabyla "Katalikas", iškoliodamas drg. Ramanauską ir socijalistus ir užginčydamas, kad nebuvo tarta ton knygutėn dėti kokius ten prašymus caro malonių.

"Kova" "Katalikui" negalėjo tikėti, kaip ir niekas jam netiki, kuris žino jo budą. Bet jeigu bent keli dalyvavę suvažiavime laikraščiai butų užsyk patėmiję, kad drg. Ramanauskas rašė neteisybę, tai gal ir "Kova" butų pamaniusi, ar kartais jis nepadarė klaidą.

Vienok kiti tautiniai laikraščiai atsiliepė da po dviejų savaičių po tam, kai pamatė "Kataliko" užginčijimą. Kodėl jie taip ilgai tylėjo? Ar tik ne todėl, kad matė, jog drg. Ramanauskas teisybę parašė? Jie "nesusiprato" atsiliept, pirm negu "Katalikas" iškoliojo socijalistus už pranešimą visuomenei apie tą nelemtą patrijotų sumanymą. Galų gale, kokiu gi tikslu ta brošiura bus rašoma? Kokią naudą tautininkai mano turėti per tą brošiurą, jei jie netaiko ją, kaipo prašymą carui? To jie mums nepaaiškina, ir todėl męs da ir po šiai dienai priversti esame tikėti drg. Ramanausko pranešimui.

* * *

CARO ARELIO PATRIJOTAI.

P-s Mikolainis savo prakalbose pradėjo aiškint Rusijos dvigalvio arelio reikšmę ir Rusijos didybę. Lietuviškas Mikolainio patrijotizmas virsta rusišku patrijotizmu. Pirmas tos rųšies "prajovas" buvo pernai Chicagoje, kada mųsų patrijotai atgiedojo už caro sveikatą "Bože, caria chrany".

"Progresas" — patrijotai pradėjo atbulomis klumpėmis vaikščioti.

Moterų Skyrius.

IR MANO ŽODIS.

Pradedant nuo "Kovos" No. 40, tarp drg. Raulinaičio ir kelių mųsų draugių socijalisčių eina diskusijos kas link lietuvių moterų apsileidimo.

Aš jų visų nuomones surinkau, perleidau per savo kritiką ir nusprendžiau išreikšt savo nuomonę tame dalyke.

Kalbama taip daug apie madas. Patariama jas sekt, privedžiojama, kiek jų sekimas lėšuoja, ir nurodoma, kokiu budu galima jas sekt. Bet nei vienas iš debatorių nepagalvojo, kas tos mados yra ir kam jos reikalingos.

Kas tas madas pramano? Ugi biznieriai. Kam? Kokiu tikslu? Dėl biznio. Kad mados taip tankiai nesimainytų, ponai kapitalistai - biznieriai, neturėtų tiek daug pelno. Dabar, kaip tik nauja mada išėjo, turtingosios moterįs, nors jų drapanos da visai geros, pameta jas, nes jau nebemadingos.

Kiek pinigų bereikalingai išmetama madoms, sunku ir apskaitliuot. Kas-nors, be abejonės, pasakys: "Bet ir darbininkai turi iš to naudą, nes gauna dirbt". Taip, paviršutiniai žiurint, rodos, teisybė. Kas tikro dalykų stovio nežino, tam taip atrodo, bet aš esu persitikrinusi, kad tos naujos mados daug prisideda prie darbininkų išnaudojimo.

Jei męs prisižiurėsime kapitalistų šeimyniškam gyvenimui, męs persitikrinsime, kad taip yra. Kapitalisto moterįs tam tik ir gyvena, kad puoštis ir madas sekiot. Jos susiėjusios nieko kito ir nekalba, kaip apie madas, apie parėdus. Atsiranda viena-kita tokia prakilnesnė, kad kuom-nors naudingesniu užsiima, bet, abelnai imant, didžiuma gi madomis tik ir tesiinteresuoja.

Sekimas gi tų madų, kas mėnuo naujų, suėda daug pinigų. Iš kus tuos pinigus ima? Ugi iš darbininkų. Kaip suein bilos iš krautuvių, kur $100, kur $200, kur $1000, arba ir kelios tukstantįs dolerių, reikia užmokėt, o reikia apart to namų užlaikymui, pragyvenimui; tai tas nelaimingas vyras nežino, iš kur tuos pinigus nei imt. Na, mislija sau, numušių darbininkams algas, ir bus gerai. Taip kartais padaro. Už tas visas madas turi darbininkai užmokėt, arba turi dirbt ilgiausias valandas už mažiausią mokestį, kad ponios kapitalistės galėtų puoštis.

Aš tikiu, kad socijalizmo laikuose, kada išnyks pelno sistema, ir mados taip greit nesimainys. Žmonės bus kulturiškesni, jų mintįs bus užimtos mokslu ir visokiais svarbesniais dalykais, o mados keisis tiktai pagal skonį. Dabar gi jos keičiasi ne pagal skonį, bet kad tik ką-nors naujo išmislijus, kad daugiau but pelno, o ar jos gražios ar ne, tai tas jiems ne galvoj.

Jau kaip šįmet mados yra bjaurios, beprotiškos, tai kvailesnės nei but negali. Netik kad beprotiškos, bet ir begėdiškos. Priėjo prie to, kad policija tų madų pasekėjas priversta buvo net areštuot ir pinigiškai baust už begėdišką apsirengimą.

Ar tai ne gėda, kad moterįs seka tokias begėdiškas madas, kad net įstatymai turi but panaudojami prieš jas? Gėda, ir didelė gėda. Juo madingiau dabar moteris apsirengusi, tuo ji panašesnė į bezdžionę. Tie sijonai perskelti augščiau kelių, visokios uodegos prikabintos — tikra bezdžionė. O koks neparankumas tokiose siaurose drapanose vaikščiot! Kad reikia greit bėgt ar kur lipt augštyn ar žemyn, tiesiog negalima. Ir tokias tai madas drg. Raulinaitis pataria mums sekt. (Bet jis nepatarė brangių madų sekt. Red.). Stebiuosi! Stebiuosi, kad mąstantis žmogus galėtų panašiai patart. Aš tikiu, kad protingos ir rimtos merginos tokių madų neseka. Palikime jas tuščiagalvėms. Sekt tas madas iš dalies męs esame priverstos, bet tik ant tiek sekime jas, kad perdaug nuo kitų nesisikirt, kad neatkreipt kitų atidos į save. Paprastai, dailiai, nebrangiai mums, darbininkėms, yra geriausia ir gražiausia rengtis.

Apsileist moteriai yra negražu. Moteris turi but apsirengusi kuo-švariausiai, bet padoriai, skromniai, be jokių ten niekniekių ir šu skoniu pritaikytais apdarais: prie veido, prie plaukų, prie akių, nes kartais jei ir gražus apdaras, bet nepritaikytas prie veido, tai moteris išrodo negražiai. (Drg. Raulinaitis apie pritaikymą daugiausia ir šnekėjo. Red.)

Dabar kas link namų užlaikymo bei valgio gaminimo. Namus beturintėms reikėtų pasistengti užlaikyt kuo-švariausiai. Prie to mokslo nereikia; reikia tik darbštumo. Mažiau alaus, mažiau su kaimynėmis svečiuotis, tai bus laiko kada ir namus apžiurėt. Tamsiausia moteris žino, kas švaru, kas ne; tik tas nelemtas įpratimas po stubas vaikščiot ar ant gatvių su kumutėmis šnekučiuot užima visą laiką, taip kad nebėra kada namų apžiurėt . Blogiausias dalykas, kad nešvarumas kenkia sveikatai. Žmogus, gyvenantis švariai, daug ilgiau gyvena, kaip nešvariai.

Kas link valgio pagaminimo, tai aš su drg. K. Aniuliutės nuomone nesutinku. Gerai pagamint valgį nei kiek daugiau nelėšuoja, kaip blogai, kartais da pigiau atsieina. Gera šeimyninkė, kuri moka valgį gerai pagamint, moka suvartot viską, taip kad nieko neišmeta, bet viską sunaudoja. Aš mačiau daug lietuviškų gaspadinių, kurios atlikusią mėsą ar bulves nuo vakarienės išmeta. "Kas ją valgys", sako. O gera šeimyninkė to nepadarys. Ji šaltą mėsą sukapos, sutaisys ir padarys naują ir gerą valgį iš jos.

Laiko taipgi daug nereikia gerai valgį pagamint. Yra tokių valgių, kad į pusę valandos galima pilną ir gerą vakarienę pagamint.

Tas pats valgis, su tais pačiais prietaisais ir tuo pačiu laiku, gerai pagamintas, visai kitą turi skonį. Mokslo geram valgio virimui nedaug tereikia. Reikia tik mokėt skaityt. Mokant skaityt, galima už 50c. ar $1.00 nusipirkt knygą valgių gaminimui, ir iš knygos galima geriausius valgius pagamint.

* * *

Dabar noriu išreikšt savo nuomonę kas link drg. Raulinaičio pakelto klausimo "Kovos" N. 45: "Kodėl moterįs nuo vyrų, o vyrai nuo moterų pabėga?" Mano nuomone, moteris, mylinti savo vyrą, nebėgs nuo jo, nei vyras, mylintis savo moterį, jos neapleis . Jei ji pabėgo, tai ji jo nemyli. Kodėl ji jo nemyli?... Tam turi but kokia-nors priežastis. Ar ji ištekėjo už jo, nemylėdama jo, ar vėliau atšalo. Jei vėliau atšalo, turi but tam priežastis. Nors yra ir tokios moterįs, kurios atšala be priežasties. Tokio jos yra budo, kad vienas per ilgą laiką nusibost. Užtai vyras prieš apsivedimą turėtų patirt savo draugės budą bei pastovumą, tada išvengtų tų nesmagumų.

Blogas išauklėjimas taipgi daug reiškia. Bet tankiai vyras atšaldo moterį per savo nerangumą. Paprastai vaikinas, kol da nevedęs, yra malonus, prielankus, taip ir žiuri, kad savo merginai kokį smagumą suteikt; važiojas ją po teatrus, balius ir tt. Po apsivedimui tas viskas persimaino. Jis užsiima savo reikalais, darbu, o apie moterį mažai bepaiso, geriau sakant, neberodo jai to prielankumo, kokį prieš apsivedimą ji matė; nors jis ir myli ją, bet kitaip su ja apsieina. Ji, žinoma, pripratusi prie to prielankumo, o nematydama jo daugiau, mano, kad jis jos nebemyli, ir jinai atšala, jieškodama to prielankumo pas kitą. Atradusi jį pabėga. Pabėga, žinoma, suvyliota kokio-nors apgaviko, kuris tik jos vyro pinigų norėjo, o ne jos.

Kad vyras stengtųsi po apsivedimo but taip-pat prielankiu, mandagiu savo moteriai, kaip prieš apsivedimą, užlaikyt, taip sakant, lygsvarą, tai nebutų tiek daug suardytų šeimynų.

Kada vyras moterį apleidžia, panašiai atsitinka. Merginos paprastai, kol netekėjusios, puošias, dabinas ir buva malonios, prielankios, o po apsivedimo, stačiai pasakius, apsileidžia ir mano, kad nieko daugiau nebreikia. Kunigas surišo rankas, tai jau nieks nebeatriš, o tuo tarpu nežino, kad nors kunigas surišo, bet žmogus gali atrišt.

Vyras, matęs savo moterį mergina esant visada švaria, malonia, po vestuvių mato ją apsivėlusia, nešvaria. Kambariai jos apleisti; jis joje nebranda tos, kurią jis mylėjo; tai eina jieškot jos kitur. Tai viena iš svarbiausių atšalimo priežasčių. Meilė, kaip ir ugnis: ją reikia nuolat kurstyt, kad neužgestų.

Darbininkė.

VAKARĖLIS.

Linksmas, tykus vakarėlis;
Meiliai šnabžda lazdynėlis;
Glėbyn kožną jis vylioja
Ir maloniai užliuliuoja.
Linksmas, tykus vakarėlis,
Skrend padangėms debesėlis.
Pilkas, lengvas, augštumoje
Jis padangėmis skrajoja.
Linksmas, tykus vakarėlis —
Aš, vienutis bernužėlis,
Tyliai stoviu tamsumoje,
Mintįs tolumoj lakioja.
Skausmas širdį vien kankina,
Saldžios mintįs ją marina.
Širdis viena, kad atjaustų,
Maloniai prie savęs glaustų.

P. S—lis.

PADĖKA.

L. S. S. 23 kuopa Spring Valley, Ill., savo susirinkime spalio 26 d., apkalbant draugijinius reikalus, nutarė išreikšti savo padėką "Kovai", "Laisvei" ir kitiems socijalistų laikraščiams, kurie, išreiškė savo mintis kas link L. M. ir D. Draugijos atstovų politikos ir jų atsinešimo link darbininkų kliasos; ypač kas pasakyta apie M. Yčą, nėra šmeižimu. Męs apie jį žinojom, koks jis yra, pirmiau, negu jis čion atkeliavo, ir męs su minėtų laikraščių išreikštomis nuomonėmis pilnai sutinkam ir siunčiam jiems už tai ačiu! Kas link tautos namo, męs nuo seniau manėm, kad toks namas nebus naudingas darbininkams. Tokios minties esame ir dabar; bet butume aukavę kiek tam namui, jeigu atstovai butų kreipęsi prie liaudies bepartiviškai.

Socijalisto St. Miliausko pabarimus, tilpusius "Lietuvoje", skaitom nesocijališkais ir nelogiškais; todėl jų ir nepaisom. Męs stovim už tai, ką pasakė aukščiau minėti laikraščiai.

L. S. S. 23 kuopos Komitetas:
Pirm. Juozas Guzdinskas,
Org. Kaz. G. Blauzdis,
Sekr. Pranas Kulvinskas.
Iżd. Antanas Kulvinskas.

P. S. Kiti laikraščiai gali perspaudinti.

FOOTBALLĖS AUKOS.

Suvienytose Valstijose šiais metais buvo užmušta 14 football'ės lošėjų ir sužeista 175.

PASIKALBĖJIMAS
DĖDĖS SU POVYLU.

— Sei, Povyl, jau lietuvių tauta tuoj bus išgelbėta. Ar supranti?

— Išgelbėta? Kokiu budu? Nuo ko?

— Ugi nuo lenkų, žydų, vokiečių ir amerikonų.

— Ką gi tie žmonės daro lietuviams blogo?

— Tik tu, Povyl, paklausyk, ką mokyti vyrai pasakoja ir rašo, o tada lengvai persitikrinsi, kad žydai, lenkai, vokiečiai ir amerikonai tiktai tam ir gyvena, kad lietuvių tautai daryti blogą. Štai žydai lietuvius vadina "gojais"; pjauja jų vaikus ir merginas; leidžia lietuviams laikraščius, suka kupčystėje ir tt. Lenkai pakvietė ant lietuvių kryžiuočius! Dabar jie nori iš mųsų atimti mųsų sostapilę Vilnių ir visas lietuviškas bažnyčias. Lietuvius vadina "litvomanais". Apie vokiečius su anglais irgi tą-patį reikėtų pasakyti. Da turiu pridurti ir tai, kad lenkai įvedė baudžiavą Lietuvoje, o žydai nukryžiavojo Jezusą! Jei tu man netiki, paskaityk šventą raštą, kuris atvaizdina žydų nedorybes sakydams: "Žydai, ženklą pamatę, kaip šunes pasiutę arba vilkai alkani, aveles pajutę". Dabar žinosi, ką žydai, lenkai ir kiti daro dėl lietuvių?

— Gaila man dėdės, kad taip esi tautininkų ir klerikalų apkvailintas ir sufanatizuotas. Bet kokiu budu manai išgelbėti lietuvių tautą?

— Štai kaip. Rusų erelis turi dvi erelių (tų, ką padangėm lakioja) galvas su išskėstais snapais; tas reiškia, kad rusų tauta su vienu erelio snapu apgina save, su antru gi ryja kitas tautas. Tik apie šią rusų erelio ypatybę reikia pranešti mųsų tautos vadovams, kaip tai: Yčui, Milukui, Rutkauskui ir kitiems, kad jie paduotų komandą. Męs gi, lietuviai, kaip bematai, į tą rusų erelio snapą sugrusim visus lenkus su jų endekais ir patrijotais, žydus, su jų sijonistais ir visus kitus mųsų tautos priešus; tik mums reikia imti narsumo pavyzdis iš mųsų bočių, o ypatingai iš kovos ties Žalgiriu!

— Matyt, dėde, ne juokais imsi gelbėti tautą. Bet pasakyk, kas tau galvon prikimšo tokių žinių apie rusų erelį ir tokių planų išgelbėjimui tautos, iš kurių vaikiškumo ir bezdžionės juoktųsi, jei sužinotų.

— Šiarap, sakau. Aš aną nedėldienį (Nov. 16) buvau New Britone ant prakalbų; tai kalbėtojas aiškino apie rusų erelio sudėjimą ir reikšmę. Planą aš pats, pasinaudojęs taja žinia, išdirbau.

— Koks ten buvo kalbėtojas?

— Lietuvys iš New Yorko.

— Kaip jo prayardė?

— Aš, Povyl, tikrai nežinau, bet man sakė, kad tai Mikas Lajinis, ką pernai su Baisekeliute provojosi.

— O, tai ponas Mikas Lajinis, kurį "Kova" pavadino "arklio protu". Tas žmogus nori politiką varyti, bet kaip stoka jam protelio gabiai tą atlikti, tai pasirodo visa jo siauraprotystė ir besąžiniškumas.

— Da sykį sakau, šiarap! Ba aš negirdėjau nei vieną kalbėtoją. tokius protingus lietuviams patarimus bei pamokinimus duodant, kaip jis kad davė.

— Pavyzdin, kokius?

— Štai jis parodė, kad dabar tarp lietuvių prisiveisė daugybės partijų ir partijėlių, kurios suskaldo lietuvių spėkas. Toliau ragino visai nežiurėti tų partijų ir partijėlių, o taipgi ir pažvalgų skirtumo, bet tverti vieną partiją — lietuvių partiją. Tai ar ne protinga?

— Ar taip daug New Britain yra partijų, kad jis sakė "daugybės", ir kokios jos?

— Aš tau, Povyl, galiu įvardyti šias New Britono partijas: šv. Onos partija, šv. Jurgio partija, Žirgvaikio partija, S. L. A. partija, šv. Kazimiero partija ir daugybė kitų.

— Ką jis pasakojo apie lenkus ir žydus, kad dėdė jiems planuoji pogromą?

— Taip, sakė, kad lenkai pakvietė ant leituvių kryžiokus. Ale, Povyl, kaip klausai jo kalbos, tai rodos, jis pirmas galvočius po Saliamono ir kaip žiuri į jo veidą, tai rodos, tyras kaip rasos lašas... Bet man gaila, kad socijalistai tokių kalbėtojų neturi.

— Man, dėde, džiaugsmas, kad socijalistai tokių kalbėtojų neturi. Ištiesų, jei socijalistai kalbėtojai panašių kvailysčių pripasakotų, tai ir puodai ant kuolų padžiauti juoktųsi.

— Teisingai Račkauskas pasakė, kad jųs, cicilikai, fanatikai, griovikai ir paleistuviai.

— Nesinervuok, dėde; aš galiu pasakyti: "garbė" draugystei, kvietusiai tokį filosofą už kalbėtoją. Cha, cha, cha...

— Šiarap, nesityčiok, ba gausi snukin!

K—m—tis.

SULZERIS KALBĖTOJAS.

Buffalo, N. Y. Numestas New Yorko gubernatorius Sulzeris laikė čia prakalbą, kritikuodamas New Yorko valstijos demokratų vadus, kurie išspyrė jį iš gubernatorystės. Už šitokį "spyčių" jis parinko 1000 dol. į vieną vakarą. Tai geriau negu gubernatoriaut. Važinės ir toliau su prakalbomis.

Tautiečlai cenzuoriais!

Mainosi laikai, mainosi žmonės. Lietuvai stojant ant stipresnių kojų, stiprėja ir aiškėja jos "didvyriai". Lietuvos kilimas auklėja ir jos "ištikimus" sargus-globėjus.

Jau senosios Lietuvos karjeristas studentas nebesvajoja apie Rusijos zemstvas, prokurorų šiltas vieteles. Rusijos, Sibiro Taškento šilta guštelė mųsų melinbrėmį "neverčia lietuvio vardo išsižadėti". Nudien ir tarp savųjų jis gali padaryti karjerą. Ir da kokią! Juk jau ir męs nebe vaikai. Jau drąsesnėmis akimis žiurime gyveniman. Jau didesnėmis rieškutėmis semiame kulturos trupinius ir dalijamės tarp "mažesniųjų brolių". Jau ir su mumis skaitos šio pasaulio geležinė ranka. Jau ir tai rankai parupo mųsų kilimas. Jau ir jai galvą graužia, miegoti neduoda tas kilimas ir naminiai vaidai. Reikalingi sargai, globėjai! Ir šoka pagelbon tai geležinei rankai anų laikų išgama, šiandieninis patrijotas karjeristas.

Vieni, da studentaudami, kadaise svajojo, kad butų gera V. Dumos suolan patekti. Ir pinigai geri ir pasaulinė garbė! Ir neilgai tiems svajotojams reikėjo laukti. Šiandien jau jie tame suole! Mat, drąsuolių mažai buta; politikos partijoms pakrikus, lengva tai buvo atlikti. Konkurencija maža, organizuotų priešų tarpe disciplinos nebuta. Bet paskutiniųjų dienų mųsų karjeristai Yčai nevien apie Dumą svajoja. Esą, butų gera ir ministerijon pakliuti, o iš ten da ir gubernatoriaus vietą galima gauti. Juk reikalingi gi Lietuvai lietuviai gubernatoriai, viršininkai, cenzoriai, "okolodkos", "uriadninkai" ir visi kiti činai-čineliai. Juk geležinei rankai naudingesnis toksai žmogus, kuris, taip sau budamas, darbuojasi: greitesnės, teisingesnės informacijos. Ir Rusijos carizmo gelžinei rankai nebeilgai reikėjo laukti. Mųsų jaunuoliui karjeristui mokslo suole ilgai apie tai nereikėjo svajoti. O kokios saldžios ir vyliojančios tos svajonės. Čia ir lietuvio vardo nereikia išsižadėti ir gerą vietą galima turėti! Ir garbingą vietą! Ar ne puiku buti kokiu-nors Lietuvos žandarų šefu (pirmininku), ar Lietuvos spaudos cenzoriumi! Juk dabar sako, kad Vilniuj Lietuvos spaudos cenzorius yra bemokslis, "okolodku" buvęs. O juk Lietuva jau ir mokslo vyrų turi, reikalingi tatai ir cenzoriai, augštuosius mokslus baigę. Svaigsta mųsų jaunuolio galva. Saldžios svajonės! Juk kas čia tokio, padėkim, kad ir cenzorium buti! Juk jei ne jis, tai kitas paims tą vietą. Reikia skubėti. Ir da augštuosius mokslus nebaigęs, da mokslo suole sėdedamas anų laikų mųsų išgama, šiandieninis patrijotas, jau giminiuojasi su carizmo geležine ranka ir, gavus protekciją, skverbiasi kas centralinėn spaudos cenzuron, kas vidaus dalykų ministerijon. Kol kas trįs toki studentai žinomi. Studentas Peterburgo universiteto ir vietinę gimnaziją baigęs **Orentas** sėdi Lietuvos cenzorių kedėje. Kitas jo draugas ir Peterburgo universiteto studentas **A. Kutkauskas** irgi cenzuroj tarnauja. Naumiesčio (Suvalkų gub.) liaudies mokytojaus sunus, baigęs Marijampolės gimnaziją, Peterburgo universiteto studentas **V. Gilis** vidaus dalykų ministerijoj tarnauja. Ilgus metus nabagas V. Gilis turėjo giminiuotis su rusų juodašimčių dienraščio "Novoje Vremia" bendradarbiais, kol pakliuvo vidaus dalykų ministerijon.

J. B-dis.

"Varpas" ir pereinamos kliasos.

P-s Ramulis No. 2 "Varpo" priveda statistiką apie žemės ukį iš Lietuvos ir Vokietijos, kuria nurodo, jog "vidutiniai smulkios ukės" ima viršų ant visų kitų. Ta jisai daro "atrėmimui nieku neparemtų mųsų marksininkų tvirtinimų, buk smulkieji ir vidutiniai ukininkai yra tik "pereinamoji kliasa", kuri butinai turi proletarais virsti".

Išvedimas iš to yra gana prastas; jeigu Lietuvoje žemė nesikoncentruoja, tai ir visuomenės diduma nesiproletarizuoja, ir visuomenei nėra reikalo įvesti radikališkas permainas visuomenės ukio tvarkai, o užteks tik sureformuoti, pagal "varpininkų" receptą, lygiai padalinti turtus. Ir Lietuvoje gyvens visi vidutiniai smulkųs savininkai. Reiškia, be ponų ir be darbininkų ateityje bus Lietuvos visuomenė. O kad taip, tai šalin su socijal-demokratija! Nors varpininkai tą ir kitaip išreiškia: "Nėra elesdekų" arba "ortodoxai" neturi jokio pamato visuomenėj".

Bet ar taip yra, kaip tvirtina varpininkai, kad nėra pereinamosios kliasos (smulkiųjų ukių) programo Liet. Soc.-Dem. Partijoj? Kad auga darbininkų skaitlius Lietuvoje, tai "V." apie tą tyli. Čia perdaug yra aišku, jog darbininkai ir smulkių ukių savininkai pasilieka darbininkais ir vėla jie gimdo darbininkus. Ir to ugio nieks nesulaikys buržuaziškoj visuomenėj, neperkeitus jos socijalistiškaja. Čia net nepagelbėtų "lygųs padalinimas turtų" tarp visų visuomenės narių, kolei bus pamatas visuomenės tvarkos paremtas privatine nuosavybe išdirbystės ir apsimainymo įrankių. Nes po "lygiam padalinimui turtų" nauja gentkartė atsiras jau nelygiame padėjime: viena šeimyna bus didesnė, kita mažesnė ant vienodų žemės plotų. Ir čia jau vėla prasideda nelygybė turtų.

Miestuose, kolei didelės pramonės nebuvo, tai buržuaziški ekonomistai tą patį tvirtino, jog nėra kapitalo koncentracijos ir smulkieji ukiai nenyksta. Dabar jau tą nevisur gali tvirtinti, nes didžioji pramonė išsibujojo, prarydama silpnesnius kapitalistus. Bet ir čia skaitlinėmis galima nurodyti, kad, augant didelei pramonei, skaitlius mažųjų pramonininkų (dirbtuvių) nėra mažesnis negu buvo. Bet tirinėjant smulkios pramonės istoriją, męs patėmijame, kad tose jos šakose, kur didis kapitalas iš vertelgystės įplaukia, tai čia pranyko smulkiosios išdirbystės, o jų vieton išaugo didelė fabrika. Augant kokiai-nors pramonės šakai, prisieina per padalinimą darbo pagimdyti šalia savęs mažą dirbtuvę. Tai yra pagelbinis fabrikų darbas, dėl kurio da neapsimoka mašinas pagaminti, ir iki laikui pasilieka amatininkų rankų darbui. Laikui bėgant, jeigu didėji pramonė iškelia smulkios dirbtuvės darbą iki mašininiam, tai tada jau kapitalas paima jį į savo globą ir kįlančioji technika priveda rankų darbą prie nupuolimo, o kartu nyksta ir dirbtuvėlė. Čia apsireiškia tas, kad vertelgystės ir pramonės didysis kapitalas daugiau išnaudoja darbininkų kliasą. Čia augšta technika su mažesniu skaitlium darbininkų pagamina daugiau produktų, negu mažas kapitalas su žema technika ir daugeliu, nors sunkiau dirbančių, darbininkų.

Žemės ukyj kapitalas neauga taip greitai, kaip tai vertelgystėj ir apdirbamojoj pramonėje, ir dėl to, kolei kapitalas randa sau čionai vietą, tai nepersineša į žemės ukį. Tiktai dasiekus augščiausio laipsnio vertelgystėje ir apdirbamojoj pramonėj, kuri apsireiškia trustuose, — kapitalas tolimesniam plėtojimuisi persineša į žemdirbystės ukį. Tokiame padėjime jau atsidurė kapitalistų kapitalas S. Valstijose. Ir ką męs čia patėmijame? Farmeriai yra prigulmingi nuo kapitalistų. Visi rinkai yra rankose didžiųjų kapitalistų, ir jeigu farmeris da ant kelmo nesutiks su prekių trustu, tai jisai neturės kur padėti savo produktų. Ten, kur pervežimo įrankiai yra rankose trustų, tai irgi negauna farmeris vietos vagone ar laive pervežimui produktų savo laiku. O atvežti vėliau, kada produktas paseno, ir vietiniam pirkėjui neapsimoka. Tai yra dabartinė žemės liga vidutinės ukės Suv. Valstijose. Čia jau sunku ginčytis su marksistais kas link "pereinamos (smulkių ukių) kliasos".

Europoj visuose kraštuose nerasi to, kas jau yra gerai matoma visiems Amerikoj. Lietuvoj gi kalbėti apie didįjį kapitalą žemės ukyje yra da peranksti; čia vos mažas kapitalas vidutiniškame ukyje apsireiškia ir nekurie dvarininkai pradeda traukti kapitalą iš miestų į kaimą. Bet ar tas kapitalas yra dvarininkų? Suvisu ne. Kaimietis gi, kaip tik priešingai, savo kapitalu kelia ukį. Ir kalbėti apie tai, kad "mašinos neišgelbėjo nuo bankruto dvarininkus, tai reiškia nematyti to, jog tos mašinos buvo nupirktos už paskolintus pinigus. Išeina taip, kad Lietuvoje didysis kapitalas da stovi bankose ir parazitiškai išnaudoja tuos, kurie jį paima (pasiskolina). Paskaitykite apie dvarininkų skolas, tai tada bus aišku jų pastovumas netiktai Lietuvoj, bet ir Vokietijoj. Šiandie Europoj dvarininkai, kurie da nėra susirišę su vertelgystės ir apdirbimo pramonės kapitalu, yra bankruto padėjime. Rusijoje gi užima pirmą vietą, čia, kur dvarininkų ukiai kone su elektrikos greitumu bėga šalin nuo dvarininkų — feodalų. Lyginai tame apsireiškime žemės ukyje Rusijoj ir Lietuvoj yra pirmi žingsniai miesto kapitalo kaime daugiau išnaudoti žemę. Ir šiandie užsilaiko prie ukio tiktai tas, kuris yra da liuosas nuo bankinių skolų ir padidina produkciją savo ukio kapitalu. Mažne nei vienas dvarininkas neturi "savo" kapitalo; taipogi ir ant didesnio ukio kaimiečiui yra reikalingas didesnis kapitalas, ir da prie to reikia mokėt produktiviškai suvartoti kapitalą, o prie to lyginai mųsų kaimiečiai nėra prisirengę. Abelnai imant ukininkus Lietuvoje, tai jų žinios apie žemės ukį da yra diktokai pasenusios ir semiamos daugiau iš patyrimo, kas darosi geriau vedamam ukyj dvarininko arba kito kaimiečio, negu iš mokslo. Bunant tokiam padėjime, žemės ukiai, dideli ir mažesni, kur da kapitalas lygioj dalyje neįsivyravo, nėra galima skaitlinėmis perstatyti, kokiam laipsnyje eina tarpe jų konkurencija ir galų gale žemės išnaudojimo koncentracija kapitalu. O kolei to visko nėra, tai ir negali but pranykimo smulkio ukio konkurencijoj su didesniu.

Vienok smulkiausi ukiai, daržininkų, jau nyksta, o jų vieton išauga didesni. Daržininkas, atsiradęs padėjime, vienodame su didesniais ukiais, turėjo nupulti: čia jam truko gyvulių apdirbimui lauko, o taipgi truko kuro, ganyklos ir t., net duonos visam metui neužteko. Ir jeigu toksai proletaras, turintis sklypelį žemės ir pastogę, negalėjo arti rasti uždarbio, tai, pardavęs visą ukį, pastojo už darbininką. Ant galo, sulig F. Engelso nurodymų, tai socijal-demokratai privalo viešpatystėj paremtie tuos ukio savininkus, kurie faktiškai yra darbininkais, nors ant savo žemės. Ir socijalinėj revoliucijoj suvisu nemanome jiems atimti jų savastį, taip-pat kaip ir kožną darbininko įrankį. Bet privalome jiems nurodytie, kad augštyn plėtotis visuomenės spėkos negali privatiškuose ir da mažuose ukiuose. Kad męs eksproprijuojame didžiąją pramonę mieste ir kaime, o mažų ukių savininkai patįs prisideda be prievartos.

Čia suvisu nėra kalbama apie abelną smulkių ukių pranykimą; bet užsilaikys iki galui prie ukių ne šiandieniai savininkai, o tiktai tie, kurie atsiras geriau prisirengę prie vedimo smulkio ukio ir kur didis kapitalas, t. y. didysis ukis, reikalaus kaimynystėje smulkaus savininko.

Varpininkai, klaidingai vartodami marksistų metodą tyrinėjime gyvenimo kaime, turi prieiti prie klaidingų išvedimų. Ir čia savo klaidas suverčia ant marksistų. Marksistai tvirtina apie koncentraciją kapitalo mieste ir kaime, o varpininkai jau prirokavo žemę, vandenį, o mažu ir orą, prie kapitalo. Ir išeina tas, kad jie neranda koncentracijos kapitalo tenai, kur jo da nėra arba kur kapitalas da vien tiktai griauna ukius dėl ištraukimo didesnių nuošimčių. Jeigu dvarininkas neišgali netiktai padidint žemės išnaudojimą ir suteikti didesnius nuošimčius finansistams, bet ir to nepalaiko, kas jau yra, tai tokį dvarininką prašalins, ir finansistai perneš savo kapitalus ant kaimiečių, duodami jiems galėjimą nupirkti dvarą. Bet, laikui bėgant, ar su naujais savininkais dvaro ukio neatsitiks tas pats, kas atsitiko ir su dvarininkais? Žinoma, kad tas pats atsitiks, tiktai kitame laike ir kitose gyvenimo sąlygose. Kada kaimiečiai prieis prie augščiausio laipsnio žemės išnaudojimo ir toliau savo spėkomis eit negalės, tai atsiras didi kapitalistai, kurie mažesniuosius prašalins, nes to augantis ir koncentruojanties viešpatystėj kapitalas reikalauja.

Iki kokiam laipsniui išaugs kapitalas žemės ukyje Lietuvoje iki tam momentui, kada didžiuma visuomenės bus darbininkai ir Socijal-Demokratų Partija bus prisirengus prie socijalinės revoliucijos, — nėra reikalo šiandie mums kalbėti. Bet kad į tą pusę gyvenimas stumia buržuaziską visuomenę, tai yra visiems aišku, ir jokios varpininkų skaitlinės to gyvenimo nepermainys, vien tiktai užtemdys jį savo neautoritetišku ir ramiu tvirtinimu, kad Lietuvoje "didžiosios smulkios ukės" viešpataus ateityje amžinai. O kad varpininkai nori ant jų pasiremti, tai ir jie pasidarė neramųs toj vietoj, kur nurodo, kad smulkus kapitalas pranyks nasruose didelio kapitalo. Ir vieton užsipulti ant didžiųjų kapitalistų, ant tų, kurie juos jau pamaži graužia, tai atsikreipia prieš juos užpakaliu. Lai rija, bile aš nematau! Ir čia jie visą savo piktumą atkreipia ant socijal-demokratų už tai, kad jiems nurodo jų skaudžią ir negarbingą mirtį.

A. Baranauskas.

SOCIJALIZMO PRINCIPAI.

Trustai. Kaip iš privesto matome, tai trustai išaugo visai naturališku budu iš pačios kapitalistiškos tvarkos ir nėra jokiais sauvališkais tulų milijonierių sutvėrimais. Visųpirma kapitalistai susitarė nedaryti tarpe savęs konkurencijos ir pasidalino turgavietėmis, t. y. sutvėrė taip vadinamus **pool** (ištark pūl). Vėliaus, kuomet būvo patirta apie susijungimo vertę, tapo suorganizuota **trustai.** Čion norinčiosios kompanijos iš savo tarpo išrinkdavo tam tikrą skaitlių globėjų — angliškai trustees, nuo ko ir paeina žodis trustas, — kuriems atiduodavo kompanijos akcijas ir vieton to gaudavo globos paliudijimą. Tų kompanijų kontroliuotojais tokiu budu buvo tie globėjai. Kuomet trustai tapo apskelbti priešįstatymiškais, tuomet tapo suorganizuotos taip vadinamos **holding** kompanijos. Skirtumas tarpe trustų ir holding kompanijų tiktai tame, kad trustas nebuvo inkorporuota įstaiga, kuomet pastarosios yra inkorporuotos ir vieton globėjų renka reguliariškus direktorius. Holding kompanijas žmonės visgi vadina trustais, nes jos turi tą pačią faktišką reikšmę, ką ir trustai. Nekurios industrijos šakos, kurios susiorganizavo į trustus, padarė dideles permainas savo išdirbystės šakose. Kuomet 1887 metuose 81 degtinės (whiskey) bravaras susijungė į trustą, tuomet susiorganizavusieji kapitalistai nusprendė palikti tik 12 bravarų, tai yra tuos, kurie yra geriausiai įrengti, randasi parankiausioje vietoje ir tt. United States Steel Corporation turi daugybę dirbtuvių ir žemės, iš kur gauna reikalingą medžiagą. Be to, jos dirbtuvės randasi įvairiose vietose, kuo vėla išvengiama bereikalingos prekių transportacijos iš vienos vietos į visus šalies kampelius, nes reikalingieji dalykai galima gauti iš artimiausios dirbtuvės. Labai daug sučėdijama ir ant apgarsinimų. Pirmiau, kuomet kompanijos nebuvo susiorganizavusios į trustus, tai kiekviena garsino savo prekius ir užlaikė savo agentus. Po susiorganizavimui kokių, daleiskime, dvidešimts kompanijų į vieną trustą buvo galima atleisti devyniolikos kompanijų agentus ir visų garsinimą atlikti už tiek, kiek pirma lėšavo vienai kompanijai.

Trustų reguliacija. Nežiurint visų tų pragumų, kuriuos trustai ir holding kompanijos atsiekė, kaipo susivienijusios kompanijos; nežiurint, kad dabar jos galėjo dalykus pigiau pagaminti, vienok, kainų ant išdirbamų prekių, išskyrus Standard Oil Co., nepažemino, atpenč, paaugštino. Kas metą trustai ir holding kompanijos apskelbdavo pasakiškai didelius dividendus (gryną pelną) savo akcijonieriams. Tą apsireiškimą — pakėlimą kainų, iš vienos pusės, ir didelius dividendus trustų savininkų, iš kitos pusės, patėmijo ir dabartinė draugija. Pakilo balsai, kad trustai ir holding kompanijos turi but valdžios reguliuojami. Reikalaujama, kad valdžia nusakytų, kaip augštai kainos gali but keliamos ant tulų prekių, kaip kad tas jau daroma S. Valstijose su gelžkeliais. Nežiurint, kaip naudinga neatrodytų tokia reguliacija iš sykio, vienok, socijalistai tam priešinasi. Priešinimosi priežastįs yra šios: visųpirma, visas tas darbas, kuris išeikvojamas tų kompanijų reguliavime, yra **neproduktiviškas darbas,** netveriantis nieko naujo. Tas darbas išeikvojama išvengimui blogumų tam tikros sistemos, kurią pačią labai galima pakėisti gera. Antra. Galingieji kapitalistai, norėdami kuodaugiausia pelno, jieško įvairių įstatymų apėjimo. Tas, žinoma, yra naturališkas dalykas kapitalistams, nes jie savo turtą leidžia apyvarton vien todėl, kad įgijus didelį pelną, o jei kas kapitalistą sulaiko nuo to, tai, suprantamas dalykas, kapitalistas, pasamdęs geriausius šalies advokatus, jieško budų, kaip apeiti įstatymus, kad įgijus didelį pelną. Visos reguliacijos, kokios jos nebutų tvirtos, niekad **nepajiegs galutinai aprubežiuoti** tų kompanijų nuo stengimosi įgyti kuo-didesnį pelną už savo kapitalą. Pagalios daleiskime, kad tokis pasistengimas kontroliuoti pavyktų, tai, vienok, valdžios padarytos išlaidos tokiam reguliacijos mašinerijos užlaikymui, nebutų nieks daugiau, kaip tik padarymas išlaidų, kad galėtume pasilaikyti privatišką monopoliją ir tuom pačiu laiku apsisaugoti nuo jos blogumų. Trečia. Neproduktiviškas darbas yra netik tas, kurį atlieka valdžia, pasistengdama kontroliuoti, bet taip-pat ir tas, kurį kompanijos atlieka suvedimui visų skaitlinių ir rokundų, kurios reikia valdžiai priduoti. Reikia atminti, kad tų skaitlinių ir rokundų suvedimas neturi nieko bendro su neišvengtinaja išdirbystėje ir vaizboje, reikalinga knygvedyste. Negana, kad kompanijos darbininkai aikvoja laiką sutaisyme tų skaitlinių, bet da valdžia užlaiko daugybę inspektorių, kurie pertikrina tas skaitlines, ir slaptųjų agentų, kurie stengiasi nutverti, kas klastuoja skaitlines apie savo tikrojo turto stovį; pagalios ir teismus gaišina iškįlančiomis reguliacijos bylomis.

Socijalistų nuomonė. Socijalistai sako, kad dabartiniai trustai ir holding kompanijos yra naturališkas apsireiškimas kapitalistiškoje draugijoje. Tai nėra joki nekurių draugijos vienučių pikta užmačia, bet neišvengtinas išėjimas iš kapitalistiškosios kompeticijos. Tiesa, valdonai tų galingų kompanijų susijungė dėl savo, o ne draugijos gero. Jie daro viską, kad padidinus savo pelną. Jie nesykį paperka dabartinę valdžią, kad išgavus tulas koncesijas (daleidimus). Bet tas da nesako, kad tos kompanijos turėtų but išnaikinamos, kaip tuli buržuaziškiejie reformatoriai mano. Išnaikinus (kas, pagalios, vargiai galima) jas, reikėtų vėla grįžti atgal prie buvusios nuožmios kompeticijos, ir panaikinti dabartinį suorganizuotų industrijų didelį produktiviškumą. Kaip trustų reguliacija, taip ir jų išnaikinimas socijalistų akyse yra nesuomonė. Socijalistai nurodo, kad trustai suorganizavo išblaškytas industrijos įstaigas į vieną galingą, kur išdirbimas atliekamas geriausiais, naujausiais budais. Lieka tik tos įstaigos perimti iš privatiškų rankų į draugijos rankas. Socijalistai nurodo, kad paėmus tas industrijines įstaigas į draugijos rankas, butų sekanti gerumai: Visųpirma, žmonės visada turi didesnį užsitikėjimą valdžios įstaigose, negu privatiškose. Žmonės, turėdami didesnį užtikrinimą apie dalykų gerumą, daugiau jų ir vartos. Antra, valdžios įstaigose pagaminama dalykai pigiau. Trečia, valdžios industrijose darbininkai turi geresnes darbo sąlygas ir didesnę už darbą užmokestį, negu privatiškose industrijose. Ketvirta, valdžios atliekami patarnavimai esti kur kas greitesni, teisingesni ir mažiau sutrukdomi. Penkta, valdžia paprastai yra daug progresiviškesnė įvedime naujų pagerinimų darbo sąlygų ir pačiame išdirbystės procese. Šešta, nežiurint, kad dabartinė valdžia vartotų tas industrijines šakas ir pelno įgijimui, tai visgi tas išeitų didesnei žmonių naudai. Tą įgytą pelną valdžia sunaudotų bėgantiems reikalams, ir galima butų tokiu budu mokestis sumažinti arba visai panaikinti.

Bet tokis socijalistų manymas, kad pramonija dabartinės valdžios rankose bus tobulesnė, negu privatiškose rankose, yra tik nurodymu, kad tos industrijos įstaigos, kurios šiandien yra pavartojamos privatiškų turtų sukrovimui, galima, paėmus valdžios rankosna, sunaudoti kur kas geriau. Socijalistai tą industrijų perėmimą valdžios rankosna stato, kaipo pirmutinį žingsnį prie tų industrijų galutino perėmimo į draugijos rankas, kur jos bus vartojamos ne pelno įgijimui, bet užganėdinimui draugijos reikalų. Pagalios pastebėti reikia, kad nevisur socijalizmas įvyks vienodai: kuomet vienur gal susinešimo ir susižinojoimo įrankių ir gamtos

turtų valdymas pereis į dabartinės valstijos rankas pirm socijalizmo įvykimo, kitur gal tiesiog iš privatiškų rankų bus tas perimta į draugijos rankas laike socijalizmo įvykimo.

L. F. d' M.-R.

Užbaiga.

A. a. kunigas V. Dembskis

Anapus Berlino vagone prie jo prikibęs tulas maskoliškas generolas ir įvairiose kalbose bandęs jį prašnekinti, bet kun. D. atsakydavęs tiktai latyniškai, jog nesuprantąs. Kokis jo buvęs nusistebėjimas, kad, su dideliu vargu perėjus Vokietijos saugiai dabojamą rubežių, Belgijoje ant pirmos stoties įsėdęs į tą pat vagoną ir minėtasis maskoliškasis generolas. Čia kun. D. priėjęs ir užkalbinęs jį maskoliškai. Tas su apmaudu apsisukęs ir nuėjęs tolyn, bet da atsigrįžęs ir ištaręs piktai: "Kad tai aš bučiau žinojęs tamstą miatežniku esant".

Pasiekęs Paryžių, čia rado gana daug tokių-pat nelaimingų pabėgėlių, neturinčių kur pasidėti, nesugiebiančių svetimoj šalyje kuomi-nors užsiimti. Vieni gaudavo iš kur-nors sušelpti, kiti kur-nors po biskelį užsipelnydavo ir daugiausia užsilaikydavo vieni tarp kitų. Jis kartą rodė laišką, rašytą tulai ypatai, kuriai klausiant, kaip jie tenai gyvena, rašė, kad daugiausia gyvenimą leidžia kaip katinai, bet drauge buvo paaiškinta, kad, kad ne taip, kaip "morčiuje", bet mintant, kaip kuris kada pataiko, nežinant, kaip greit ir kur teks antru kartu valgyti, neturint pastovios buvainės. Kada pramoko daugiau francuziškai, patarnaudavo prie vietinių bažnyčių ir čia gaudavęs šiek-tiek prisiglausti. Taip, laikanties prie tulos bažnyčios, pasitaikė, kad numirė vikaras, o kadangi kunigams jis gana patikdavęs, tai per jų įtekmę ir tapęs užtvirtintu ano vietoje. Čia pradėjo gauti paskirtą algą, taigi ir prasidėjo kitoks, pastovesnis gyvenimas.

Gavus vietą, kun. Dembskis šiek-tiek pasiliuosavo nuo lenkiškų jezuitų pinklių, kurie, stengdamiesi įtraukti jį į savo zokoną, visaip trukdė, kad jis kitaip nepasilikt̃ų aprupintu. O apart to jis, kaipo su ginklu dalyvavęs maište ir da kartą, kad išsigelbėti, nušovęs besivejančiu jį du kazoku, skaitėsi suspenduotu ir reikėjo iš Romos išgauti pavelenę, kad vėl galėtų kunigauti, o tas nuo įtekmingų jezuitų daug priklausė. Jezuitai visame ėjo ranka rankon su valdonais ir viešpataujančiomis srovėmis ir nemaloniai žiurėjo į jaunesniuosius kunigus, kurie, kaipo prisidėję prie maišto, buvo persiėmę tula perversmo dvasia ir buvo paprastai demokratiški bei pažangesni; taigi iš tos priežasties daug tekdavo ir nukęsti. Kelios dešimtįs kunigų pabėgėlių buvo net draugystę susitvėrę, o porą kartų priversti tapo net tam tikrus raštus išleisti pasiteisinimui ir apgynimui savo stovenės bei atrėmimui jezuitų šmeižimų, iškraipymų ir visokeriopų primetamų nesąmonių.

Turėdamas užtikrintą buvį, jis pradėjo lankyti įvairias lekcijas ir išguldymus, arba atliekamą laiką praleisti viešuose Paryžiaus knygynuose. Bet tame laike jį pradėjęs reumatizmas varginti. Jis ir taip buvęs labai silpnos sveikatos. Tulas lenkas daktaras, kuris jį gydė, kaipo geriausią dalyką, patarė užsiimti sistematišku fizišku lavinimusi, gimnastikuojanties, mandanties šaltam vandenyj ir tt. Iš pradžių, jis sako, tai buvę tikros torturos, bet išlėto jis pradėjo sustiprėt fiziškai ir taip gerą sveikatą įgijo, kad ypatingai sveiku jautėsi iki pat senatvei.

Paryžiuje bekunigaudamas turėjęs gana daug visokeriopų prityrimų, taigi ir jo mintyse bei nuovokose daug kas persikeitė. Pirmučiausia, pamatęs didelį skirtumą tarp kunigijos. Lietuvoj jis buvo pripratęs prie kunigijos su senoviniu surėdymu, aštria disciplina ir visai kitokiu gyvenimo budu bei įpročiais. Ten radęs politikierius, su lapės gudrumu tykančius, kur ir kaip prie tų ar kitų apystovų prisitaikyti, kaip tą ar kitą reikalą geriau savo naudai bei įtekmei išnaudoti. Ir gyvenimo budas buvo visai kitokis, palaidas. Tarp gyventojų gi pamatęs tokią atvirą neapykantą kunigų, kaip jis niekad nebutų tikėjęsis pamatyti. Kunigo aprėdaluos visai nebuvę galima pasirodyti viešai, nes visi garsiai rėkdavę "corbeau" (korbo' — varnas). Jis, kada jau pradėjo patarnaut prie bažnyčios, apsirėdydavo namie ir nueidavo, bet pradėjo patėmyti, kad jo užpakalis vis apskrepliuotas. Kada po kelių kartų pasiskundė tos bažnyčios kunigui, nežinodamas, kaip kas yra, tai tas jam patarė, kad per miestą geriau eitų civiliškuos drabužiuos, kad jo niekas nepažintų, o jei ką turi, atsineštų pundelyje ir apsirėdytų zakristijoje. Mat, jeigu paryžėnams buna neparanku viešai spjauti ant kunigo, tai jie gerai prisispjauja sau į saują ir praeidami uždrebia ant nugros.

Kartą nuėjęs atlankyt vieną lenką kunigą išeivį, rado tą sujudusį, nerviškai vaikščiojantį po kambarį, taip kad ilgai net negalėjęs išklausti, kas jam yra. Galiaus papasakojo, kame dalykas. Tomis dienomis buvo miręs tulas francuzų mokslinčius, kuris buvo viešai žinomas, kaipo į nieką netikįs. O minėtasis lenkas kunigas buvo su juomi kur ten į pažintį suėjęs. Taigi dabar ateina o pas jį vyskupo pasiuntinys ir pradeda įkalbėt, kad jis išduotų paliudijimą ant rašto, kad ans mokslinčius jo šaukęsis prieš mirsiant ir kad šis aprupinęs jį paskutiniais tikėjimo patarnavimais. "Tai jųs norite, kad aš meluočiau, išduodant tokį melagingą paliudijimą?" — užklausęs lenkas kunigas. "Na, taigi", — pradėjo tas aiškinti, — "bet, matai, tikėjimo reikaluose..." bet jau nespėjo kada pabaigti, nes šis su visu smarkumu smogė jam per žandą ir įširdime, apdaužęs jį gana smarkiai, išmetė lauk. Kun. Dembskis sako, kad jis, įeidamas į namus, matęs, kad žemai ties langu sėdėjo minėtasis francuzas kunigas vienplaukis. O lenkas, kada įširdimas kiek perėjo, labai pabugęs, kad jį neišmestų iš kunigystės ir da vėliau visaip nepersekiotų, pirmiau jam gyvenimą suardę. Jis, mat, numanė, kad sugadino dalyką, kuris kunigijai ketino but taip sugadus. Mat, kiek palyti žymiuosius netikius, pradedant nuo kunigams daugiausiai įgrisusio Volterio ir keliato kitų plačiai žinomų, kunigija turi paliudijimus, kad prieš mirsiant kokis-nors kunigas juos lankęs, ir sutaikęs su augščiausiuoju. Paskui tas buna labai sugadu, skelbiant savo mokslą, kad ve, žiurėkite, koki jie nebuvo, kaip nemokino, bet pastarose valandose atvirto į dvasią šventą, šaukėsi prie dievo ir tt. ir tt. Nulipus vėliau abiem — kun. Dembskiui ir anam lenkui, — pasiteirauti, ką francuzas tenai papasakojo, patyrė, kad tas pasisakė įėjęs, jogei turėjęs mažą nelaimę ir ar negalėtų pas tuos žmones palaukti, kol kas nubėgs jam skrybėlę nupirkti. Ir po to, kad anei puse lupų niekas neužsiminė, kad ką-nors apie tą incidentą žino, ar apie tai pamena.

Kada 1870 m. prasidėjo karė vokiečių su francuzais ir kada galiaus Vokietijos kariumėnė apgulė francuzų sostinę Paryžių, kun. Dembskiui teko perleisti penkių mėnesių apgulimą su visais jo baisumais. Apgultieji suvalgė šunis, kates, žiurkes ir viską, ką tiktai buvo galima valgyti, kad tik alkį nutildyti. Kiek da buvo valgomų dalykų mieste, ar tai krautuvėse ar pas privatines ypatas, valdžia buvo viską atėmusi ir gyventojams suteikdavo tiktai paskirtomis daliankomis. Net buvę platinami atspausti pamokinimai turinčių tame patyrimą, kaip pasekmingiau gaudyti žiurkės miesto kloakose (požeminiai kanalai, kuriais miesto srutos nubėga). Gulėję ant grindų ar kur ant žemės, nes lovos ir kitoki rakandai tapę sukurenti. Viduje namų žmonės išplėšę duris ir net grindis, kad nors kiek galėtų namus apšildyti. Kun. Dembskis sakė, kad ir jam tekę šunienos valgyti, bet tai esant menkiausia mėsą, ką galima ir pamislyti, nes, pirma, labai menkas maistas esanti, o antra, pavalgius labai ilgai bjauriai atsimuša iš vidurių. Bet tada valgė, kas tik ką galėjo dagauti.

Kartą jis gavęs užklausimą, ar nenueitų pažiurėti tulo sužeisto ligonio, kuris šaukiasi kunigo, bet kad nei vienas su juom nesusikalba. Tai buvęs senas lietuvys tulas Šakočius (Szakacz) iš Suvalkijos. Mat, Maskolijoje prie vedimo kurio ten naujo geležinkelio turėjo užsiėmimą tulas francuzas inžinierius, kuris turėjo tarnaitę Šakočiutę, kurią vėliau išsigabeno į Franciją su savim. Toji, turėdama kiek ištekliaus, nusiuntė tėvui pinigų, kad atvažiuotų ją atlankyti; taigi jis ir nespėjo išvažiuoti, kaip miestas tapo apgultas. Čia kun. Dembskis suėjęs į pažintį su tojo inžinieriaus šeimyna, o kiek vėliau ją pasiėmęs į savo namus gyventi, nes vietos buvę, o su tomis daliankomis, kiek visi gaudavę, tai išvien daug geriau budavę išeiti. Apart to jie gyvenę dalyje Paryžiaus, kurią vokiečiai labiausiai bombardavę; mat, toje miesto pusėje netoli murų, kuriais Paryžius apvestas, ėjo geležinkelis iš magazinų į fortus kitoje miesto pusėje, taigi vokiečiai, turėdami miesto planus, į tenai daugiausiai šuvių pylė, kad viską aplinkui sugriauti ir tą geležinkelį suardyti, kad tokiu budu apsunkinti ir sutrukdyti miesto apgynimą iš kitos pusės. Toje dalyje daugiausia buvę suardytų namų ir sužeistų žmonių, o kun. Dembskis gyvenęs saugesnėje vietoje. Paties minėtojo inžinieriaus nebuvę Paryžiuje, nes jis tapęs kokiam ten reikale pašauktas kitur ir nespėjęs sugrįžti, kaip miestas tapęs apgultas. Taigi visą laiką lukuriavęs su pinigais netolimais Paryžiaus, laukdamas, kaip greit galės savo šeimyną išsigabenti. Kada galiaus vokiečiai įėmė Paryžių ir žmonės galėjo į vidų dasigauti, tas inžinierius išsivežė savo šeimyną, o drauge ir kun. Dembskį, kuriam pataręs geriau nepasilikti, nes visoko buvo laukiama; buvo prijaučiama, kad Komuna pakils, ir to visi labjausia baimijosi. Taigi Komunos laikuose kun. Dembskis buvo visai kitur.

Apleidus Paryžių ir laikinai lankanties mieste Metz, kun. Dembskis sakėsi, matęs juokingą dalyką, kuris jam daugiau juokų suteikęs, negu kokis kitas atsitikimas jo gyvenime. Bent jis visados linksmai juokdamos tą atsiminimą pasakodavo. Mat, vokiečiams įėmus tą miestą, kur francuzams buvo užduotas viens didžiausių smugių, žinoma, gyventojų nekentimas vokiečių buvo kuo-didžiausias. Gatvių vaikėzai veikiai prasimanė vokiečius, o ypač oficierus, ypatingu budu erzinti. Vokiečių kareiviai, taip-pat kaip ir Maskolijos, nežino tokių dalykų, kaip nosinės skepetaitės, taigi muštruojant jiems leidžia protarpiais nosis nusišnypsti, apsivalyti. Vokiečų kareiviai da budavę pašiepiami, kad jie turi nosis rankovėmis šluostyti. Taigi tą miesto vaikėzai ir griebėsi išnaudoti. Kaip tik jie kur patėmydavo vokiečių oficierą einant, tai jau kokis vaikėzas, paprastai iš didesniųjų, surikdavo garsiai komanduodamas, ir, girdi, nors rodydavosi, kad aplinkui vaikų nesimato, bet iš visų pusių tuojau subėgdavo ir sustodavo visa eilė priešais, ir vadovas, žinoma, pradėdavo komandą: "Nusišnypšt nosis! — kairę, dešinę!" — ir stovintieji priešais, su dideliu ceremonijiškumu atmetant ranką į šalį ir paskui pridedant pirštą prie nosies šnirpšlės, kuo-garsiausia nusišnypščia, atkartojant tą tai iš vienos, tai iš kitos pusės, kaip to komandavimas reikalauja. Paskui vadovas vėl komanduoja: "Nusišluostyt nosis! — kairę, dešinę!" — ir čia visi smarkiai užmesdami rankas, kaip tik toli galima, smarkiai perbraukdavę per panosę visa rankove tai iš vienos, tai iš kitos pusės. Atlikus tą antrą komandą, visi bėgdavę į visas puses, kur greičiau katras galėjo pasprusti, nes vokiečiai gaudydavę ir bausdavę nesigailėdami, kad nors kartą apstabdyti. Kun. Dembskis sako, kad kartą prie jo vieno tokio "pulko" "kareiviai" da spėję išbėgioti, bet patį "generolą" vokiečiai susigavę ir nusivedę su savim, kad jam vokiškai atlyginti. Bet, esą, kuomi vokiečiai smarkiau tą persekiojo ir baudė, tuomi tankiau galėjai tą mieste matyti.

Kada paskučiausiame, taip vadinamame "Vatikaniškame", suvažiavime katalikiškos hierarchijos atstovai pripažino popiežių neklaidingu, pačios katalikiškos bažnyčios eilėse pakilo didelis pasipriešinimas tam apšaukimui popiežiaus "antruoju dievu", kaip tada buvo vadinama. Kun. Dembskis stojo eilėse pasipriešinusių. Pietinės Vokietijos, kuri daugiausia yra katalikiška, keli vyskupai atvirai pasipriešino, o kadangi valdžia bažnyčios įtekmę skaudžiai atjausdavo, tai ji tą judėjimą žymiai parėmė, ypatingai pripažįstant savystoviu tikėjimu, mokant kunigams algas, kaip ir kitų tikėjimų dvasiškiams; tai ten, taip vadinama "Senkatalikių" bažnyčia gerai susitvarkė ir žymią vietą užėmė. Bet kitur netaip lengvai viskas ėjosi. Popiežius iškeikė atsiskyrusius, o jezuitiškoji srovė katalikiškoj bažnyčioje dėjo visas savo pastangas, kad tojo pasipriešinimo apsireiškimus visur kuoveikiausiai nuslopinti. Kun. Dembskis galiaus, drauge su kitu francuzu kunigu, vyko į Šveicariją, kur senkatalikių judėjimas kiek žymiau tarpo ir kur jis užėmė tulą parafiją. Senkatalikiai turėjo vėliau suvažiavimą apkalbėjimui ir sutvarkymui savo reikalų, kur ne tik popiežiaus "neklaidingumo", bet nepripažino ir paties popiežiaus, o taipgi atmetė ir kai-kuriuos kitus dogmatus. Vienok Šveicarijoje labai sunkiai ėjęsi visam naujam judėjimui. Senkatalikių kunigai budavę persekiojami kuoaršiausiu budu, tiesiog juos užpuldinėdavę, taip kad vienas primuštas net numiręs iš to. Bažnyčių išdaužydavę langus ir duris, kunigams pribjaurodavę ties durimis. Kokis buvo atsinešimas priešų link senkatalikių galima spręsti iš tokių atsitikimų. Tulo advokato pati, kuri buvusi labai veikli savo pasidarbavimuose priešai "atskalunus", pamačiusi kartą einant tris senkatalikių kunigus, užsivertė priešai juos viską ir parodė nuogą pasturgalį.

(Da bus).

Lietuvoj.

(Nuo mųsų specijališko korespondento).

Lietuva verkia,
Lietuva dejuoja!

Bet plačiau pažvelgus į vidurinį Lietuvos gyvenimą. tai tas dejavimas, kaip buvo tiktai žodžiais, taip ir pasilieka jais, nes tiktai tie dejuoja, kurie serga arba kurie neturi ko pavalgyt, O kiti, tai yra, kurie tuos žodžius tankiai per laikraščius kartoja, visai nedejuoja, bet, galus smarkų apsiauginę, plaukais ir papirosus įsikandę, eina, galvas užvertę, gatvėmis. na galvas užvertę, gatvėmis. Na, o kuris žvaigždę kaktoj turi arba kuris ilgus rubus nešioja, tai tam mužikas, ranką nepabučiavęs, nei žodį pratarti negausi. O tas mužikas ir nedejuoja, ba atvežęs pilną vežimą javų parduoda, tai paskui, monopolkės įsitraukęs, eina gatve giedodamas. Taigi, galų gale, puola į mintį, kas verkia ir dejuoja? Gal tie juodi ir tamsųs debesįs, kuriais p. Gabrys Lietuvą aptraukė?

Nekurie kalba ir rašo, kad lietuvoj mokyklų ir mokslo stoka; tas yra gryna teisybė, bet reikia pažvelgti, kaip diduomenė į tą klausimą atsineša. Dabar valdžia varu verčia valstiečius mokyklas statyti, bet dauguma valsčių tokį valdžios paliepimą — statyt mokyklas ignoruoja ir vilkina, kad tiktai toliaus nuvilkti; taigi aišku, kaip valstiečiai atsineša į mokslo reikalingumą.

Todėl tokiems tautos stulpams arba L. M. ir D. Draugijos atstovams reikėtų po pačią Lietuvą pavažinėt ir paagituot, kad valstiečiai greičiau stengtųsi padaugint pradinių mokyklų, ne ką dabar bartis už Amerikos lietuvių dolerius.

Męs matom, kad pas mus Lietuvoj visko stoka, bet tik nieks neverkia ir nedejuoja dėlei reikalingiausių dalykų, ir visas darbas ne iš to galo pradedama.

Lengvapėdis iš Pažematvorių.

Iš mokslo ir išradimų srities.

LAKIOJIMAS ORU GALVA ŽEMYN.

Pastaraisiais metais orlaivininkystėje atsitikdavo daugybė nelaimių. Labai daug užsimušdavo, kuomet orlaivis apsiversdavo ore viršum žemyn. Tas labai tankiai atsitikdavo, ačiu pačių orlaivių nepilnumui. Kiekvienas įrankis ar mašina yra nepilnu ir netobulu tuojaus po išradimui; tas pats ir su orlaiviu. Nelaimių daugiausia įvykdavo, kaip patėmyta, iš priežasties paties orlaivio apsivertimo ore. Apsiverčiant orlaiviui, jame sėdintis žmogus tankiausia nustodavo kontroliavimo pajiegų, ir mašina sykiu su joje esančia auka puldavo žemyn, kur pati susikuldavo ir užmušdavo orlaivininką. Veiklesnieji orlaivininkai pradėjo mąstyti, kad oru lakiotojas turi mokėti savo mašiną keravoti netik, kuomet ji yra paprastame horizontališkame padėjime, bet ir tuomet, kada ji atsiduria vertikališkame (galu žemyn) padėjime arba kada esti viršum žemyn. Buvo manoma, kad orlaivio mašina gali taip-jau gerai veikti, kuomet ji yra apačia augštyn, kaip ir tuomet, kada ji yra viršum augštyn. Pavyzdin, kišeninį laikrodėlį galima laikyti, kaip norime, jis vistiek eina. Klausimas buvo, ar tik keravotojas pajiegs užlaikyti savo kontroliavimo pajiegas, kuomet rasis jo galva žemyn.

Pirmą bandymą padarė apie mėnesį atgal francuzas orlaivininkas A. Pegound. Jisai Bleriot sistemos orlaivyje kelis sykius su savo mašina ore apsivertė ir atgal atsivertė. Tarpais orlaivis puolė stačiai nosia žemyn; tarpais tai vėla uodega žemyn, tai ant šono. Sykį nuo daugiau, kaip 5.000 pėdų augštumo, puolė žemyn visu smarkumu ir laike puolimo keturis sykius privertė savo orlaivį lėkti viršum žemyn, tokiu budu išrašydamas ore keturis ratus. Lapkričio 7 d. kitas francuzas orlaivininkas Chevilliard da didesnes gimnastikas atliko ore, vartodamas Farman sistemos orlaivį. Kuomet pirmasis darė savo bandymus, kada oras buvo ramus, antrasis vartėsi vėtroje, kuri putė 50 mylių greitumų per valandą. Šie naujiejie bandymai parodo, kad žmogus, ore budamas, kad ir galva žemyn, gali kėravoti mašiną. Žinoma, prie tokio darbo reikalinga žmogaus ne nerviško. Reikia tikėtis, kad ir kiti orlaivininkai, patėmiję galimumą lakioti galva žemyn, taip-pat išmoks, kad pavartojus, kuomet mašina pati apvirsta; tokiu budu išvengtų daug nelaimių, kurios įvykdavo iš priežasties orlaivių apsivertimo.

KAILIŲ UKIAI.

Žmogus augina javus, įvairius vaisius ir gyvulius, kurie jam reikalingi maistui, aprėdalui ir darbo pajiegai. Įvairių naminių gyvunų kailiai vartojami apvalkalui. Vienok laukinių gyvunų kailiai, ačių savo gražumui, yra kur kas brangesni. Pastarame laike rytinėje Kanadoje pradėjo nelaisvėn paimtus laukinius žvėris auginti dėl kailių. Jau randasi ukiai, kur auginama lapės, žibinkštįs, šeškai ir muskvebiai (muskrats). Tų žvėrių auginimui dideli žemės plotai aptveriami augšta dratine tvora. Maitinimas tų žvėrių atsieina gana pigiai. Jie ėda mėsą, žuvis, duoną, įvairius vaisius ir pieną.

Naujausis budas žvėrių auginimui dėl kailio netik sumažins kailių kainas, kurios, ačiu tų žvėrių dideliam išnaikinimui laisvoje gamtoje, labai augštai pakilo, bet da su pagelba įvairių veislių sukryžiavojimo bus galima įgyti geriausios rųšies kailius.

A. C. Herman.

Sulig "Revue Scientifique".

NAUJI RAŠTAI.

Gyvenimo Banga (Kapitalisto gyvenimas ir mirtis). Parašė ir išleido **Senas Vincas**, Philadelphia, Pa., 1913 m. Kaina 15c., pusl. 48. Spaudo "Kovos", Philadelphia, Pa.

"Gyvenimo Bangoje" labai gabiai nupiešta pasiturinčio buržujaus išsivystymas, turtų susidėjimas ir savotiška, žiauri gyvenimo filosofija. Ypač ta buržujo filosofija drąsiais, tinkamais ruožais nupiešta. Piešinys žingeidus tuo, kad atvaizdina buržujo psichologiją visoj josios nepritraukiančioje nuogybėje. Męs matome, kaip buržujus išnaudoja savo darbininkus, kaip jis juos skriaudžia. Bet ką jis apie juos mano, kokias jis išsidirba sau slaptingas, suktas taisykles įgijimui turto, — to jis mums nepasako; tą jis kuo - giliausiai slepia, vien tiktai savo gerumą ir krikščioniškas savo "dorybes" garsindamas. Taigi ši Seno Vinco apysakaitė nuplėšia buržujui kaukę (maską) ir parodo skaitytojams, koks yra buržujus savo dvasios gilumoje.

Akyvai atvaizdinta sątikiai dviejų brolių Petro ir Alberto; kaip Petras, su savo širdies gerumu, buvo skaudžiai Alberto prigautas; kaip Albertas skriaudė darbininkes merginas; kaip jis sudegino daržinę su ten miegojusiais darbininkais, idant gaut ugniapinigius ir tt.

Apysakaitės kalba lengva, stipri, aiški, iš kurios galėtų pasimokinti ir tuli mųsų laikraščių bendradarbiai, kurie kaszin kaip rašo, kad paprasti skaitytojai nei suprast negali **Al. Taurupis.**

SATYRO UŽPEČKIS.

FAKTIŠKI PATĖMIJIMAI.

Kun. Kaupas numirė: katalikai verkia, velniai kazoką šoka, o socijalistų laikraščiuose atliko vieta naudingesniems raštams. Na, o kas tautai liko? Ugi saulės spindulėlis pro juodą debesį.

* * *

Valgis brangsta, randos kįla, bedarbių skaičius auga. Žmonės šaukia:

—Kas bus, kas bus?!

— Rustybė dievo! — šaukia bažnyčios tarnas.

— Melagiai! Tai rojus ant žemės! — kriokia, glostydamas pilvą ir krapštydamas dantis, kapitalistas.

— Šalin privatiška nuosavybė! — šaukia socijalistai.

— Viešpatie! Susimylėk ant alkano! — šaukia tamsios minios.

* * *

Kuomet protestai ėjo ant socijalistų galvos, tai Račkauskas buvo "smart boy", bet kuomet Susivienijimo nariai pradėjo protestuoti prieš jį, — tai jis apsirgo ir šaukia: "ui, ai... um... vandens duokit, nes mirštu!"

* * *

Vanagaitis aną metą tarė savo tautai: "Nesigailėkite dolerių, o mažoji Lietuva atgims". Taip ir buvo. Vanagaičio šeimyna pasidvigubino. Bet, kuomet tie nauji dvynukai neužsiprenumeravo "Birutę", tai toji supykus ant savo vaikų — sustojo tarškėjus.

Vanagaitis sudžiovino "Birutę", kaip lepšę, ir atvažiavo į Ameriką pranešti, kad ponia Vanagaitienė jau vėl rengiasi prie tautos dvigubinimo.

Duokite, amerikiečiai, dolerių, o Vanagaitis tautiečių pasteliuos net visą pulką. O ir "Birutė" tuomet bus atmirkyta, kaip ta lepšė lietuviškuose kopustuose.

* * *

Lietuvos ukininkai dėjuoja, kad neturi darbininkų. Amerikos darbininkai verkia, kad neturi darbo. O Yčas apie tai praneš carui, kuris iš savo geros širdies duos savo kazokus, kad jo šalyje nutildytų visus dejavimus. O Wilsonas tą patį padarys su bedarbiais.

Na, o kas iš to bus? Ugi, pagal, karunuotas galvas, — ramybė.

Senas Vincas.

PROVIDENCE JUOKAI.

Nelaiminga ta pro mano stubą tekanti upė. Aną dien bomai, po visko, nuo kalnelio parito į ją vieną bekelnę, kuri paskui ten ir gulėjo, kol vaikai surado. Dabar vėl rado kelių valandų kudikį. Bet čia dyvai: kodėl jo negalėjo nunešt pas kun. "dučmano" duris ir padėt, juk čia netoli buvo, o tas butų turėjęs jau tris...

* * *

Kada pas mus per 5 dienas ir naktis be sustojimo lijo, tai dievobaimingi katalikai pradėjo kalbėti, — kad da trisdešimts penkias dienas ir naktis lytų, tai butų antras "patapas", kur turėtų išnykt visi bedieviai.

K. S. K.

Pajuryj.

(Pagal rusišką).

Įkaitęs miškas užmigo glėbyje savo gražiosios numylėtinės vasaros nakties.

Jurė savo stebuklingomis melodijomis liuliavosi ir su begaliniu švelnumu šnabždėjo jai meilės žodžius...

Išdykėlis-vėjalis sarmatlyvai pasislėpė, tarp uolų prigulė, aprimo ir tuno.

Viskas pripildyta dangiška meile, žavėjančiu nuoilsiu ir tyla.

Tik toli ant regračio spindi drumsčias rausvai-geltonas taškas ir iš tenai girdisi kokis tai neužsiganėdinęs nuobodus begalinis-užimas.

Tai — miestas, nežinantis pailsio, nematantis nakties, nejaučiantis meilės...

* * *

Jurės pakraščiu patykoms, tartum bijodami sudrumst išdidžiai galingą harmoniją nakties ramumo, eina gražųs, džiaugsmingi ir laimingi, jaunikaitis ir mergaitė. Jie priėjo prie stačios uolos krašto ir susėdo ant drėgnos kvepiančios žolės, puošiančios uolos viršunę.

Jurių vilnis meiliai suošė jiems savo pasveikinimo žodžius, išbėgdamos ant kranto, ir pabiro smulkiuose žibančiuose akmeniukuose, o grįždamos į savo galingą tėvynę — jures, srioveno jiems meilės ir ramumo žodžius, tokius paprastus, amžinai atmenamus, amžinai malonius.

Grožė — naktis išdidi, galinga linksmai šypsojosi jiems tukstančiais mirgančių žvaigždelių, laimino savo visavaldančia švelnios tamsos purpura, ir pradėjo šnabždėti stebuklingas laimės pasakas...

* * *

Tykus, malonus bučkio atbalsis nulėkė nuo augštos uolos ir nuriedėjo stikliniu jurių paviršium. Paskui antras, trečias... Myliu, myliu!!! maldiškai skambėjo žodžiai, sumaišyti su bučkių garsais, ir budino jautrų miško ramumą.

* * *

Sukurys karšto, tvankaus vėjo suošė ant viršunės uolos, apglebė ją debesiu vandeninių dulkių, suskambėjo lapuose ir nulėkė tolyn į mišką, pasakodamas jam apie ką-tai didį, nepaprastą, džiaugsmingą...

Toli-toli jurėse pakilo pirma galinga vilnis, atlėkė ir atsimušė į kraštą...

Miškas sudrebėjo ir pabudo...

Femistoklius.

ŽĄSIS.

(Pagal rusišką).

Augštai padangėmis lėkė ilga, tiesi virtinė laukinių žąsų. Jos traukia pietų link, apie ką-tai tarp savęs kalbasi, šukauja.

Garsųs, drąsųs balsai liejasi iš viršaus.

Apie ką jos kalba, apie ką ginčijasi, karščiuojasi, ką ir kame nori pertikrint?...

Ne man, liudnom akim sekant paskui jų laisvą lėkimą, suprasti jų kalbą.

Aš tik jaučiu ką tai artimą, geistiną, nepaprastą. Garsai iš viršaus budina, vylioja pas save, bet atjautimas mano silpnumo, nebeišpildomos svajonės, tartum sunkus akmuo, spaudžia mano krutinę, ir aš liudnomis akimis seku juodus taškus atsitolinančios virtinės.

Ne aš vienas klausaus tų garsų.

Jie sujudina ir šitas namines žąsis, kurios, ramiai sutupusios ant pievelės, nenorėdamos, skabinėja žolę.

Jos ištiesė savo ilgus baltus kaklus ir nerviškai vaikštinėja iš vietos į vietą, kraipydamos savo mažas galvas.

Jaunesnėsios žąsis pradeda tarp savęs išreto apie ką-tai bailiai ir karštai šukauti. Senosios, sukišusios galvas po sparnų, nuduoda nieko nematančios.

Bet štai iš viršaus pasklydo drąsus, garsus šauksmas... Visa kaimenė sugegeno kartu.

Ar ji, pamačius ant pievelės namines žąsis, šaukė jas pas save į erdves, į laisvę, į šiltus kraštus, ar tai buvo džiaugsminga pasveikinimo giesmė pasirodžiusiesms iš-po debesų aiškiems ryto saulės spinduliams, — nežinau. Bet naminės žąsis suprato tą šauksmą. Pakilo iš vietos, suplesdeno sparnais ir su šauksmu, panašiu į laukinių, pakilo oran.

Džiaugsmingas jų gegenimas galinga vilnimi pasklido padangėn, ir juodi taškai tolimos virtinės sustojo ir apmirė ant vietos.

— Kilkit!... Prie laisvės ir šviesos!... — šaukė iš viršaus laukinės žąsis.

Pirmyn!... Męs su jums!... Lėkkim!... atsakė joms džiaugsmingi balsai iš apačios.

Džiaugsmingai bijodama ir tikėdama, suplakė mano širdis. Greičiau... Sudiev... Pirmyn, pirmyn, šnabždėjo mano drebančios lupos.

Bet sočios, nutukusios, naminės žąsis jau leidos. Jos sunkiai atsimušė į žemę, sunkiai kvėpavo, karščiavosi. Jaunosios da bandė iškilti, apie ką tai šukavo, ištiesdamos kaklus linkui augštai skriejančių laukinių žąsų; jų balse skambėjo maldavimas ir desperacija. Senosios žąsis piktai, tartum sarmatlyvai, urzgė, tartum teisinosi, tartum barėsi, ir pamačiusios, kad senas sulinkęs piemuo keliasi ir ima rankosna žagarą, pačios nuėjo linkui jo...

Augštai padangėj garsiai ir drąsiai šaukdamos, vėl skrieja pirmyn pilkos laukinės žąsis, o pro mane, pasigailėjimo melsdamos, skuba jų baltos riebios seserįs, skaudžiai plakamos įpykusio senio...

Sėdėjau ant slenksčio savo nesmagios griuvančios bakužės, ir vėl juodas begalinis liudėsis apima visą mano sielą; liudnos mintįs, tartum grabiniai kirminai, sunkiai, tingiai, juda mano smegenyse, o galva sopa kokiutai begaliniai alsinančiu skausmu; nėra manyje energijos, nėra troškimo, nėr vilties...

Drąsios, tvirtos, laukinės žąsįs, jųs skrendat į mano tolimą gimtinę, į šalį aiškios šviesios saulutės. Jųs pergalit visas kliutis, visas nelaimes, smugius, ir kvepančios lankos priims jus į savo glėbį, o galingi medžiai linksmai šlamės jums žodžius meilės, o laisvos šiltos vilnįs beribės jurių mėlynės dainuos jums nemirštančius laisvės himnus!...

Garbė drąsiems, garbė laisviems!...

Mano siela skrieja su jumis, pilkos laukinės žąsįs. Aš trokštu meilės, liuosybės. Bet aš silpnas, ir jautri akis mano žiauraus sargo — skaudžiai kapoja mano baltą kuna jo ilgas žagaras. Ir sėdžiu aš ant slenksčio namo pikto žiauraus gyvenimo ir bijausi tikėtis, bijausi trokšt...

Femistoklius.

— Kodėl tu pro bažnyčią kepurę nusiimi, juk tu sakai, esi socijalistas?... — klausia draugo kitas...

— Tai... tai man nieztelėjo galvą...

Eina pro kitą:

— O kodėl prieš šitą nusiimi?

— O tai anoj pusėj gatvės eina pažįstamas...

Pro trečią:

— Na, o kodėl tu prieš šitą nusiėmei?

— Tai... ba da neišgaravo iš manęs katalikiška dvasia...

K. S. K.

Iš Philadelphijos.

NUŠOVĖ SKIABĄ.

Trįs nežinomi žmonės, važiuodami automobiliuje, nušovė siuvėją straiklaužį Harry Skulmicką ant 2520 So. 7 gatvės; nušovė, nežiurint to, kad Skulmicką ir tris jo draugus skiabus saugojo detektivai. Automobilius nesugautas pabėgo.

Prisaikinta 20 naujų detektivų ir policmanų apgynimui straklaužių.

P-O M. PETRAUSKO KONCERTAS.

27 lapkričio vakare Lietuvių Muzikališkoje svetainėje p. M. Petrauskas davė koncertą. P-lė M.Karuziutė, žinoma dainininkė, padainavo porą duetų su p. Petrausku. P-lė L. Karuziutė pjanu akompanavo. Žmonių buvo apie 500. Visi buvo labai užganėdinti koncertu. Po koncertui buvo balius. Koncertas davė gražaus pelno.

TEATRAS IR F. J. BAGOČIAUS PRAKALBOS.

189 L. S. S. kp. parengia prakalbas ir stato dramą "Kovoje už Laisvę" ir komediją "Be Šulo" vakarui 13-to gruodžio, 211 Fairmount Ave., Lenkų Salėje. Pradžia 7:30 val. vakare. Kalbės pragarsėjęs lietuvių kalbėtojas F. J. Bagočius iš So. Bostono.

NEPRIGULMINGA PARAPIJA IR SOCIJALISTAI.

Pora savaičių atgal neprigulmingas kunigas Mickevičius iš Scrantono laikė prakalbą ant N. 9-tos ir Spring Garden gatvių ir padėjo pamatą neprigulmingai lietuviškai parapijai toj apielinkėje.

Philadelphijos lietuviai katalikai suverčia bėdą ant socijalistų už neprigulmingos parapijos tvėrimą; sako, kad jums vienos parapijos nereikia, tai kam jųs tveriate kitą ?

Socijalistams gi nei į galvą neatėjo tverti šitą neprigulmingą parapiją. Nėra nei vieno Philadelphijos lietuvio socijalisto, kuris butų kuomnors prisidėjęs prie to darbo. Taigi katalikai pyksta be jokio pamato.

SUNAIKINO 32,568 SVARUS PAUKŠTIENOS.

Mėsos inspektoriai sunaikino 32,568 svarus paukštienos, kurią mėsininkai buvo prisirengę parduoti "Padėkavonės dienoj" (Thanksgiving Day). Tą mėsą inspektoriai atrado sugedusia.

DU UŽSIMUŠĖ DĖL "PYNATSŲ".

Užsimušė du italai per vestuves pas John Scortipo, nepasidalindami "pynatsų" maišeliu...

750 SVARŲ VYRAS VEDĖ 125 SVARŲ MERGINĄ.

Vienas 750 svarų airys vedė 125 svarų merginą už moterį. Jis toks platus, kad negali įeiti į pasažierinius traukinio vagonus ir turi važiuoti pačto vagonuose.

REPORTERIŲ UNIJA.

Organizuojasi unija laikraščių reporterių ir bendradarbių. Ir tie poneliai galiaus jau susipranta, kad ir jie — darbininkai, o ne ponai.

PATRIJOTIZMAS KĮLA.

Patrijotizmas tarp Philadelphijos amerikonų žymiai pakilo, prasidėjus šnekoms apie galimą karę su Meksiko. Praeitą savaitę 30 procentų daugiau įstojo naujų kareivių į armiją ir tiek-pat daugiau įstojo naujų jureivių į laivyną, norėdami gaut progą pasipešt su meksikonais.

Korespondencijos.

DORRISVILLE, ILL.

Baisi žmogžudystė.

19 į 20 lapkričio naktį lietuvys John Aidikis (taip angliškai vadinosi) nušovė savo moterį ir patsai save. Moteriai įšovė vieną kulką, ir apie po dviejų valandų kankynės ji mirė. O jis pats, sau keturias kulkas įšovęs į krutinę, išbėgęs į laukus, taipgi mirė. Paliko mažą kudikį apie dviejų ar trijų mėnesių.

Žmogžudystės priežastis, kaip žmonės sako, tai šeimyniški nesutikimai, nes nuo seniai jau tarp jųdviejų buvusios pjovynės. Antra priežastis bus tai girtuoklystė. Mat, prie alaus bačkutės ir atsitiko ta nelemta tragedija. Mųsų lietuviams tai ir dievas padeda, kaip tik gerti, tai ir šauti. Šiuos metus per velykas nušauta trįs, o dabar du, ir vis tai prie alučio.

Kada gi tie mųsų lietuviai pames tą nuodingą raugalą vartoję? O per jį ir daugiausia nelaimių atsitinka.

A. Liet-kas.

UTICA, N. Y.

Keliatas savaičių atgal čion buvo drg. Pruseika su prakalba ir sutvėrė L. S. S. kuopą, bet prisirašiusieji nariai ilgai neturėjo jokio susirinkimo, neišrinko valdybos ir neturėjo jokio susinešimo su centru.

Lapkričio 23 d. buvo atvažiavę du 33 kp. draugai iš Binghamtono, N. Y., St. Jasilionis ir L. Šimoliunas, kurie norėjo sušaukti kuopos susirinkimą ir padėti sutvarkyti kuopos reikalus. Bet tas jiems nepilnai pavyko, kadangi Uticos draugai, nors ir supranta organizacijos vertę, bet neturi tikro draugiškumo tarpe savęs. Vienok 33 kuopos pasiuntiniai, pasišnekėję su keliais draugais, patarė, kaip galint greičiaus, padaryti pilnesnį susirinkimą ir išrinkti valdybą. Tikimasi, kad mųs draugai pradės darbuoties tarp savo pažįstamų skleidime apšvietos.

Taipgi galima paminėti, kad mųsų parapijonai nesutiko su savo kunigu Remeika ir tas turėjo apleisti Uticą. Nesutikimo priežasties tikrai negalima pasakyti: vieni kalba, buk Remeika turėjęs kokius ryšius su mergelėmis ir užtai moterįs pradėjo negražiai ant kunigo kalbėti; kiti gi sako, kad tas tyčia ant kunigo buvo pramanyta. Bet kaip ten nebutų, o p. Remeika iš Uticos išsikraustė.

Esdžei.

GARDNER, MASS.

Socijalistai išsijuosę darbuojasi.

L. S. S. 89 kp. yra užsigriežusi sulošti po vieną scenišką veikalą kas mėnesį. Šį syk, 15 d. lapkričio lošė "Senvaikį", "Čigonę" ir "Adomas ir Jieva". Pastarasis prastokai nusisekė; mat, aktoriai buvo apsikrovę perdaug darbu; mažai energijos turėjo, o iš antros pusės, mažai laiko tebuvo mokintis. Bet biznis buvo geras; kuopa uždirbo apie 20 dol.

27 d. gruodžio bus sulošta "Bomba" ir "Penktas Prisakymas".

Prie sekančio gerai rengiasi ir neabejotina, kad gerai pavyks.

89 kp. narių skaičius smarkiai kįla. Kas savaitė įstoja naujų.

"Kovos" Korespondentas.

WATERBURY, CONN.

L. S. S. 34 kuopa statė ant scenos operetę "Kaminakrėtis ir Malunininkas". Sulošta, rodos, gerai. Tai 34 kuopa L. S. S. yra pastačius tris stambius veikalus, kaip tai: "Pabaigtuvės", "Adomas ir Jieva" ir "Kaminakrėtis ir Malunininkas". Pirmiausia reikia tarti padėkos žodį drg. J. S. Pruselaičiui; nes per jo pasidarbavimą tapo sulošti tokie stambųs veikalai. O dabar jau pradėta mokintis "Užburtas Kunigaikštis", kuriame drg. J. S. Pruselaitis rolę sunkiausią mokinasi, Čebatoriaus, ir sykiu mokina chorą, kuris susideda iš 36 ypatų: 18 merginų ir tiek-pat vyrų.

34 kuopa L. S. S. nutarė rengti prakalbas ant 9 sausio pagerbimui mųsų draugų, kurie krito kovos lauke; 34 kuopa L. S. S. daugiausia veikia apšvietos lauke ir dailoje. Taipgi neatsilieka ir Teatrališka draugija "Aidas", kuri visados šį-tą lošia. O šiaip kitos draugijos ramiai miega.

20 lapkričio moterų draugystė Ruta turėjo maskaradą. Iš finansiškos pusės, turbut, nusisekė gerai. Mųsų sesutės "Rutelės" irgi nieko neveikia, kaip tik surengia maskaradą, vasarą pikniką ir balių; tai ir visas jų veikimas. Aš jums, sesutės, nepavydžiu ir to, bet gi atminkite, kad jums reikia apšvietos.

No. 36 "Lietuvos" patėmijau p. Povilaikos laišką. Povilaika aimanuoja, kad Pruselaičio parapija griuvanti, suprask, kad socijalistų kuopa silpna ir socijalistų parengtuose vakaruose mažai žmonių esti. Reikėjo p. Povilaikai atsilankyti ant "Kaminakrėčio ir Malunininko", o butų pats persitikrinęs, kad socijalistų parapija anaiptol nepuola.

Pl. Motiečius.

SPRINGFIELD, ILL.

Vietinė 29 kp. L. S. S. mėnesiniame savo susirinkime 9 lapkričio š. m. nutarė rengti prakalbas, paskaitas, diskusijas ir tt. per visą žiemos sezoną kas ketvirtas nedėldienis kiekvieno mėnesio tuo tikslu, idant praplatinti socijalizmo idėją tarp vietinių lietuvių. Kaipo tokio nutarimo pasekmė, įvyko prakalbos nedėlioj 23 lapkričio šiaurinėj dalyj miesto, taip vadinamoj Rigeley, kur daugiausia lietuvių gyvena.

Kalbėjo tik vietiniai kalbėtojai, drg. V. Brokevičius, J. Kačergis ir A. Raulinaitis, kuris neseniai pribuvo iš Rockford, Ill. Vienoj pertraukoj buvo Džian Bambos spyčius, kuris publiką gana gardžiai prijuokino. Prakalbose buvo susirinkę publikos gana skaitlingas burelis, daugiausia vyrų. Nors buvo parengtos prakalbos tokioj vietoj, kur butų galima ir moterims ateiti, vienok moterįs, nežinia delko, socijalistų prakalbose mažai lankosi.

Susirinkusiejie visi atidžiai klausėsi prakalbų. Aukų padengimui lėšų surinkta $3.80.

Taipgi reikia pagirti Springfieldo lietuvius, ypatingai tuos, kurie lankosi socijalistų prakalbose, už gražų užsilaikymą.

Šiuo tarpu Springfieldo apielinkėj darbai anglių kasyklose žymiai sumažėjo, taip kad dauguma shaftų išdirba vos tik po 2—3 dienas savaitėj, tiktai keliatas shaftų išdirba pilną laiką.

Čionai unija yra pripažinta ir gana tvirtai laikosi, bet darbai anglių kasyklose retai kurioj veltui gaunami; daugumoje shaftų darbai perkami tiesiog už pinigus ir da kitokiais budais ir tas darbų pirkimas čion taip įėjęs į madą jau nuo keliolikos metų.

Jurgis Starkevičius.

ROCKFORD, ILL.

Nevažiuokite į Rockford, Ill.

Stoja dirbusios visos rakandų dirbtuvės. Atleidžia darbininkus; kur pirma dirbo 100, dabar dirba tik 50. Tas-pats ir geležiniuose darbuose. Žmonių bedarbių vaikščioja kruvos po kelias dešimtis.

A. P. N.

NEWARK, N. J.

Apie mųs 11 kuopa L. S. S. niekas beveik nei nepraneša, tartum jos suvis nėra, bet ištikro ji yra daug nuveikus ir veikia; pastaruoju laiku ji turi užsibriežus platų veikimo progra-

mą; ji laiko po du susirinkimu kas mėnuo apkalbėjimui Sąjungos ir kuopos reikalų. Dabar nutarta parengti kas savaitė tokius savitarpinius lavinimosi susirinkimus, kaip jau ir buvo keli panašųs susirinkimai, kurių pasekmės pasirodė labai puikios, ir visi kuopos draugai ir pašaliniai žmonės mųsų darbui simpatizuoja ir gražiai užsilaiko.

Dabar greitu laiku, po Kalėdų, kuopa pastatys ant scenos "Šliubinė iškilmę", farsą, o apie užgavėnes žadama sulošti "Nihilistai". Šis veikalas yra labai užimantis ir reikalauja daug draugų pasišventimo. Vienok draugai pasidarbuos ir tikisi sulošti gerai.

Bet yra tarpe newarkiečių ir kitokių atsitikimų,kurie negalima užtylėti. Štai vieną gražų vakarą pasirodo apgarsinimas lenkų ir lietuvių kalbose, kad bus imtynės lenkų drutuolio Zbyszko su kokiu ten kazoku; įeiga nuo 25c. iki 75c. Žmonių prisirinko pilna salė ir laukė, kada tie galinčiai pradės imtis; laukė iki 8 valandai ir iki 9, kaip nėra nieko, taip nėr. Žmonės pradėjo nerimauti ir pareikalavo pinigus atiduoti, bet pasirodė, kad mųsų rengėjai kaszin kur dingo su pinigais

Antras atsitikimas. Kelios savaitės atgal buvo lietuviškos vestuvės. Vestuvininkai, gerai prisitraukę rudžio, pradėjo peštynes, kur vieną vaikiną taip supjaustė peilais, kad jis turėjo atsidurti ligonbutyje. Peštukai suimti, trįs po kaucija po 3000 dol., o pats vadas pabėgo; dabar uoliai jis ieškoma. Aš labai linksmas iš augščiau paduotų žinelių, bet labai liudnas iš pastarųjų; bėda jums , vyručiai, tokius darbus atlikinėti; aš patarčiau verčiau prisidėti prie vietinės L. S. S. kuopos ir kartu veikti naudingą visuomenei darbą, o tada ir jųsų protas butų sveikesnis ir nereikėtų pinigų eikvoti tuštiems niekams.

G. A. Kalnietis.

PEABODY, MASS.

Nedėlioj 16 lapkričio čia buvo surengtos prakalbos L. S. S. 163 ir 202 kuopų. Kalbėtojum buvo drg. St. Michelsonas iš S. Bostono. Kalbėjo dviejuose atvejuose. Pirmą kartą kalbėjo apie abelną darbininkų gyvenimą, nurodė, kad darbininkas, prigaminęs visko, patsai eina pusalkis ir apiplyšęs. Tarp praklabų buvo deklamacijos, monologai ir dijalogai, kurie nusisekė pusėtinai. Antru kartu drg. Michelsonas kalbėjo apie lietuviškus patrijotus ir jų vadovus klerikalus, nurodydamas, kad jie elgiasi besąžiniškai, rašydami protestus prieš socijalistus už tai, kad šie pasakė, jog p. Yčas pasielgia nedorai, važiuodamas pas carą ir sveikindamas jį vardu visos Lietuvos. Žmonių buvo prisirinkę apie 100. Aukų surinkta padengimui lėšų $3.06. Literaturos parduota už $2.10. Vardu kuopos visiems aukavusiems ištariu ačiu.

Gerųjų Priešas.

SPRINGFIELD, ILL.

Buvo balius su apvaikščiojimu 10 metų sukaktuvių Lietuvos Sunų Draugystės, Springfield, Ill., 17 lapkričio Brisk svetainėje.

Publikos buvo tarp 200 ir 300. Viskas neblogai čėsi, tiktai paskui vienas vyrukas pačiame viduryje svetainės, pasisodinęs savo šokėją ant kelių, apkabino ją abiem rankom žemiau juosmens; už tokį jųdviejų pasielgimą kiti žmonės pradėjo zurzėti. Buvusiejie svetimtaučiai pasipiktino tokiu lietuvių apsiėjimu.

Buvo pagarsinta, kad bus ir prakalbos, bet prakalbų nebuvo.

Lietuvos Sunų draugystė, bene turės nemaža pelno iš baliaus. Ta draugystė turi daug priešų tarp kai-kurių vietinių, draugijų, ypač parapijinių.

Yla.

HERIN, ILL.

16 lapkričio 21 L. S. kp. turėjo prakalbas. Kalbėjo du draugai valparaisiečiai mokslaeiviai C. J. Majauskas ir J. Klikunas. Drg. Majauskas pasakojo apie didžiųjų biznierių-kapitalistų kliasą, apie smulkiųjų biznierių kliasą ir apie darbininkų kliasą, kuri savo rankų darbų turi pelnyti pragyvenimą. Drg. Klikunas kalbėjo apie darbininkų padėjimą dirbtuvėse. Pav., tampa darbininkas sužeistas ir jį neša ant kesčių iš dirbtuvės; stovinčių aplink darbininkų širdįs sudreba, o bosas sako, jau vieną mulą užmušė; nemokėjo sergėtis.

Prakalbos visiems patiko.

Shleder.

UNION CITY, CONN.

16 d. lapkričio Gem Opera House, Naugatuck, Conn., 25 ir 34 kuopos L. S. S. sulošė "Kaminakrėtį ir Malunininką" su orkestra ir dainomis. Teatro veikėjai buvo J. Vokietaitis, J. Krasnickas, M. Steinis, J. S. Pruselaitis, P. Pricevičiutė, A. Bendaravičiutė ir M. Navickienė. Šios trįs aktorės buvo apdovanotos gyvu gėlių vainiku. Tiktai choras neturėjo gana energijos.

Iš priežasties blogo oro, publikos mažai susirinko; už tai kuopos turėjo biskį nuostolio.

Kovos Bernas.

NEW KENSINGTON, PA.

Nedėlioj 23 lapkričio vietinė L. S. S. 151 kuopa turėjo diskusijų susirinkimą, kur tarp ko kito buvo apkalbėta apie savišalpos draugystes, kokia nauda iš jų yra darbininkams. Po ilgų diskusijų, tapo įnešta du dalykai: 1) Ar yra jose užtikrinta pašalpa laike ligos? Nubalsuota septyniais balsais prieš du, kad nėra užtikrinta; 2) Antra, nežiurint į tą visą, viršminėtos draugystės dygsta viena paskui kitą; jų tvėrėjai daugiausia buržuaziški ir klerikališki ideologai arba neorganizuoti darbininkai, kurių tikslas yra atitraukti darbininkus nuo kliasų kovos. (Didžiuma paprastų pašalpinių draugysčių tvėrėjų neturi jokio supratimo apie kliasų kovą. Red.).

Iš tos priežasties męs, socijalistai, turime imti dalyvumą tose draugystėse, vesdami ten kuoplačiausią savo agitaciją ir propagandą, aiškindami kliasų kovą, nurodydami, kokiu budu galima išsiliuosuoti iš dabartinės kapitalistiškos sistemos, kaip tai, steigdami knygynėlius, teatrus, paskaitas ir tt. Šita rezoliucija tapo priimta vienbalsiai.

Mųsų miestelyj paskutiniu laiku darbai labai sumažėjo, iš fabrikų daug atleidžia darbininkų, bedarbių armija jau gana didelė. Taigi, draugai darbininkai, nevažiuokite čia darbo ieškoti.

Sekretorius **J. Daubaras.**

CHARLEROI, PA.

S. L. A. kp. neužganėdinta "Tėvynės" protestais.

Ketveri metai atgal čia labai viešpatavo girtuoklystė, o lietuviškų laikraščių teateidavo tiktai 3 egz.; dabar laikraščių ateina jau 30 egz. Per pasidarbavimą J. Rasiulio sutverta S. L. A. 140 kuopa, prie kurios prisirašė ir kelios moterįs. Ir da didesnė butų susidariusi kuopa, jeigu "Tėvynė" nebutų protestavusi prieš socijalistus. Iš tų protestų pasipiktino tuli nauji nariai ir atsisakė prigulėti prie Susivienijimo. Reikia paminėti, kad šitą S. L. A. kuopą sutvėrė socijalistas J. Rasiulis ir socijalistai daugiausia remia tą kuopą, o "Tėvynės" redaktoriai jiems atidėkuoja protestais!

Ašara.

TAMAQUA, PA.

103 L. S. S. kuopa savo susirinkime 16 lapkričio vienbalsiai nutarė jieškoti kalbėtojo ir reng prakalbas su dainomis ir deklamacijomis.

Kad tiktai gerų kalbėtojų gautume, nuolat užkviestume, nepaisydami jokių išlygų.

V. V. Sekretorius,
318 E. Union St.,
Tamaqua, Pa.

GRAND RAPIDS, MICH.

L. S. S. 51 kp. darbuojas su visu smarkumu. Bėgyje trijų savaičių kuopa surengė dvejas prakalbas ir pastatė ant scenos trijų veiksmų dramą "Paskutinė Banga".

Kalbėtojum buvo drg. D. J. Kasparka iš Detroit, Mich. Žmonių į prakalbas prisirinko gana daug ir visi užsilaikė iki galui geroj tvarkoj. Aukų surinkta $743.

Į teatrą, buvo tikėtasi, kad mažai kas ateis, viena, kad vietinis kun. Gervickas baisiai keikia socijalistus ir nedaleidžia dalyt plakatų apie bažnyčią; (dalintojai turėjo nešiot iš stubos į stubą), o kita, buvo baisiai didelė vėtra. Bet visai išėjo kas kita. Žmonių prisirinko gana dikčiai. Kuopai lieka gryno pelno $15.00 su centais. Kuopa taria nuoširdų ačiu svečiams, lošėjams ir teatro vadovui drg. J. K. Valinskui. Čia jau pranyko ypatiškumai ir tam panašios ydos, kada prisiėjo darbas dirbti.

Tarpais dainavo T. M. D. 58 kp. choras po vadovyste p. G. Belinio. Tas choras yra vertas garbės, nes, kada tik socijalistai parengė prakalbas, ir dabar laike teatro niekad neatsisakė padainuoti keliatą dainelių.

Darbai mųsų mieste žymiai sumažėjo. Patartina, kad nev - žiuotų darbininkai čia jieškoti darbo.

J. D.

CHICAGO, ILL.

Šiomis dienomis vedė 81 kp. L. S. S. narys "Šakės" leidėjas, J. Mickevičius St. Golumbauskiutę. Šliubą ėmė civilišką. Jokių šliubinių ceremonijų neturėjo. Tik subatos vakare 22 d. lapkričio vardan vestuvių pasikvietė keliatą draugų ant vakarienės. Dalyvavusiejie draugai vakarienės laike sakė trumpas prakalbėles. Kalbėjo maž-daug visi apie ženybinio gyvenimo vertę ir darė viršminėtai porelei linkėjimus laimingo gyvenimo ateityje; ypač A. J. Karalius gražiai pakalbėjo.

Po tam, drg. J. Mickevičiui užminus apie darbininkų kovotojus už laisvę, ypač Rusijos politiškus prasikaltėlius, kurie, kovodami už žmonių gerovę, pakliuvo į caro budelio nagus ir šiandien kenčia kančias ir badauja, esantiejie drg. aukavo politiškiems prasikaltėliams: po 50c. "Šakės" leidėjas, jo moteris, V. Prusis, K. J. Bizauckas, J. Jankeliunas, P. Galskis, St., Strazdas, J. Repšis; po 25c. J. Pranaitis, A. Kielius, K. Rutkus, A. Bernočiutė; 10c; sykiu $5.10.

Lai buna pavyzdžiu ir kitiems jaunikaičiams bei mergaitėms tokis apsivedimo budas.

Linkėjų tai porelei ne nuobodaus, linksmo gyvenimo.

J. Repšis.

$5.10 expr. M. O. perduotas R. ir K. Š. K-to ižd. J. Ramanauskui. **"Kovos" Adm.**

GEORGETOWN, ILL.

Garnis aplankė socijalistišką šeimyną.

Lapkričio 2 d. buvo krikštynos Pranės Girdauskiutės, Marijonos ir Jurgio Girdauskų duktės. Krikštatėviai buvo iš Westville, Ill., neseniai vedusi pora, Ona ir Pranas Gislerai. Svečių buvo diktokas burelis; visi gražiai linksminosi ir dainavo pirmeiviškas dainas.

Prie vakarienės kumas priminė svečiams apie politiškus kankinius ir perstatė T. L. Dundulį su prakalba. Šis gana gerai paaiškino, kokios ypatos yra tie kankiniai ir kiek reikia mums juos šelpti. Po prakalbai surinkta aukų kankinių labui $6.45. Iš tų išėmus 10c. Money orderiui ir 2c. krasos ženkleliui, likusius $6.33 pasiunčiu Rev. ir Kank. iždininkui J. Ramanauskui.

Linkėtina, kad jauna mergelė butų sveika ir išaugtų pilnoj socijalistiškoj dvasioj. Butų geistina, kad ir kiti, keldami krikštynas, nepamirštų politiškus kankinius.

Kalnų Duktė.

$6.33 M. O. pasiųsta J. Ramanauskui. **"Kovos" Adm.**

So. Boston, Mass., 5 dol. aukų surinktų per 207 kp. prakalbas. **P. Svotelis.**

$5.00 perduota Rev. ir K. Šelpimo K-to ižd. J. Ramanauskui. **"Kovos" Adm.**

Aukos, kurias męs suaukavome susirinkime pas Juozapą Jančių 8 dieną lapkričio ir paskyrėm politiškiems kankiniams. Aukavo: J. Jančus, M. Jasioniutė, V. Lapinskas po 50c.; V. Levanavičius ir Z. Jasionis po 25c.; viso $2.50.

J. Jančus.

$2.50 perduota Rev. ir Kank. Šelp. Kom. ižd. J. Ramanauskui. **"Kovos" Adm.**

Sajungos Reikalai.

DA ŽODIS PRIE SUSIVIENIJIMO SU SOCIALIST PARTY.

Jau įvairių nuomonių organe tilpo linkui susivienijimo su Socialist Party.

Nekurie draugai, net truputį užsikarščiavę, užsipuola ant Socialist Party vadovų; ir kurie išsireiškia už reikalingumą prigulėti prie Socialist Party, nekurie daro patėmijimus praktiškus, bet nekurie peraštrius ir lyg ypatiškus.

Drg. Stalioraitis "K." No. 43 sako, jog tulą straipsnį perskaičius jis mato, kad tiktai keliatas sąjungiečių galėtų tikėtis "džiabų" laike rinkimų (nepasako, kokių riknimų).

Drg. S. klaidingai pamatuoja savo nuomonę.

Butinai reikalinga, kad darbininkų organizacijos nariai užimtų valdiškas vietas, kad perkeistų šį netikusį surėdymą ir pagerintų darbininkų sąlygas; ir nėra ko gailėtis, jeigu keli sąjungiečiai gautų "džiabus".

Čia visai ne tame dalykas, čia ne apie džiabus, bet dalykas apie tai, ar męs negalėtume, tais pinigais, vieton išmokėti Socialist Party, nuveikti ką naudigesnio mųsų Sąjungai, negu prigulėdami.

Drg. Vasaitis "K." No. 46 vėl visai nemandagiai užsipuola ant Socialist Party vadovų.

Drg. V. be jokių faktiškų prirodymų sako, kad Socialist Party vadovai daugiausia yra savo pačių biznio vadovais arba gerų vietų ir balsų gaudytojais.

Kiekvienas, kuris rupinasi gyvenimu, turi buti savo užsiėmimo vadovu, o kad vadinti gerų vietų gaudytojais, da negalim faktiškai prirodyti, kad nors vienas Socialist Party vadovas, sugaudęs balsus ir gavęs vietą, butų pasielgęs priešais žmonių reikalus, kurie už jį balsavo. Jeigu jie gaudė darbininkų balsus, tai ne tam, kad gauti gerą vietą, bet pačių darbininkų gerovei.

Pagal drg. Vasaičio nuomonę, išeina, kad męs neturime varyti jokios rinkiminės agitacijos; o be agitacijos ir balsų gaudymo tai reiškia, męs turim pasitenkinti šiandienine valdžia, kuri lupa devynis kailius nuo darbininko nugaros, sykiu ir nuo drg. Vasaičio.

Sutinku su viršminėtų draugų nuomone, kad da neprigulėti prie Socialist Party, bet nurodytiems jų išsireiškimams visai esu priešingas. Tikiu, kad kiekvienas L. S. S. narys, kuris supranta socijalizmo principus, bus priešingas.

Kas link prigulėjimo prie Socalist Party, turiu pasakyti, jog męs nieko geresnio nenuveiksime prigulėdami, kaip ir neprigulėdami.

Didesnė dalis mųsų sąjungiečių — nepiliečiai. Mųsų privalumas naturalizuoti juos. Gerai, kurie priguli prie Sąjungos, nors ateina į susirinkimus, prakalbas; bet kur gi tos lietuvių daugybės? Mųsų privalumas naturalizuoti ne vien sąjungiečius, bet ir visus, kiek galima; o kad juos naturalizuoti, į juos reikia kalbėti. Bet kaip prie jų prieiti? Čia jau mums svarbiausia smulkioji literatura.

Taigi vieton tuos pinigus atiduoti Socialist Party'jai pašvęskim juos padauginimui nors smulkios socijalistiškos literaturos, su kuria plačiau apeikime lietuvišką darbininkų visuomenę.

Męs, prigulėdami prie Socialist Party, apsunkinsime savo narius mokesčiais, ir tokiu budu sumažės jų, kas bus smugis ir mųsų organui.

Svarbiausia reikia patėmyti, kad męs daug sumanom, o mažai veikiam. Męs jau turim sumanymų apie tuziną, o kad juos įkunyti, jau nekuriuos visai pamirštam. Jeigu nepamirštam, tai nepamirškim, kad kiekvienas mųsų sumanymas ir pinigų reikalauja.

Kur gi "Moteris ir Socijalizmas", Grigaičio raštai ir kiti? (Drg. Grigaičio raštų Sąjunga da neturi jokių nupirkus. Red.). Dėl kokios priežasties "Moteris ir Socijalizmas" taip ilgai serga? Ar ne dėlto, kad mųsų iždas finansiškai serga?

Taigi ar negeriau butų, kad męs minėto sumanymo — prisidėjimo prie Socialist Party pinigus sunaudotume seniems sumanymams?

Nieks galutinai neužginčys, kad mums nereikia prisidėti prie Socialist Party, bet, mųsų Sąjungai augant, dauginas ir mųsų pačių reikalai, kurie iš pinigiškos pusės sulaiko mus nuo prisidėjimo prie Socialist Party.

Griebkimės už darbo, kuris stovi iš eilės, ir, jeigu darbštųs busime, prieisime ir prie paskutinio.

Baigdamas rašyti, patėmysiu, kad draugai, apkalbėdami reikalą susivienijimo su Socialist Party, neužgautų Socialist Parti ir jos vadovų.

T. L. Dundulis.

ATIDĖT SUSIVIENIJIMĄ SU SOC. PARTY.

L. S. S. 205 kp. ekstra susirinkime 23 d. lapkričio nutarė patart sąjungiečiams atidėt ant dviejų metų susivienijimą su Socialist Party.

Męs da turime tam laiko. Da dabar kai-kurie mųsų draugai mažai supranta socijalizmą; jųs matėte iš No. 47 "Kovos" atskaitos, kiek yra suspenduotų, o jeigu bus didesnė mokestis, tai męs pamatysim ir kitą tiek suspenduotų.

L. S. S. 205 kp. komitetas:
Org. V. V. Vasilunas,
Sekr. J. Birštonas,
Iždi. V. Tamašauskas.

RAJONŲ REIKALUOSE.

I RAJONO DRAUGŲ ATIDAI.

Šiuomi pranešu, kad 1-mo Rajono 14-ta konferencija bus 1 d. sausio 1914 metų, Socialist Party svetainėje, po No. 746 Chapel St., New Haven, Conn. Prasidės 9:30 val. ryte.

Taigi, draugai, rengkimės su įnešimais, nes jau nedaug laiko.

Butų labai geistina, kad visos kuopos dalyvautų kouferencijoje.

Prie darbo, draugai! Nes tik dirbdami atliksime savo pareigas.

Jųsų dėl socijalizmo
J. V. Stalioraitis,
74 S. Cherry Str.,
Wallingford, Conn.

L. S. S. VI MASS. RAJ. IŽDININKO RAPORTAS.

Kadangi VI Mass. Raj. konf., laikyton Lawrence, Mass., negalėjau pributi ir išduoti raportą, kaipo rajono iždininkas. Konferencija pareikalavo, kad kad aš jį išduočiau per "Kovą". Tad ir išduodu.

Įeigos nuo 5 d. gegužio 1913 iki 19 spalio 1913 m.

Metinės mok. gauta nuo šių kuopų.

Gegužio 5, 1913 m. nuo L. S. S. 17 kp. $6.00.

Liepos 18, 1913 nuo L. S. S. 71 kp. $3.00.

Rugp. 22, 1913 nuo L. S. S. 129 kp. 50c. ,

Rugs. 4, 1913 nuo L. S. S. 86 kp. $1.70.

Rugs. 4, 1913 nuo L. S. S. 163 kp. $1.00.

Rugs. 4, 1913 nuo L. S. S. 67 kp. $2.00.

Rugs. 8. 1913 nuo L. S. S. 133 kp. $3.50.

Rugs. 6, 1913 nuo L. S. S. 150 kp. 50c.

Rugs. 20, 1913 nuo L. S. S. 64 kp. $1.40.

Rugs. 20, 1913 nuo L. S. S. 17 kp. $4.40.

Rugs. 30, 1913 nuo L. S. S. 176 kp. 60c.

Rugs. 30, 1913 nuo L. S. S. 207 kp. $1.00.

Liepos 20 aukų priimta per org. Pr. Svotelį $3.47.

Viso labo įėjo nuo 5 gegužio ikio 19 spalio 1913 m. $29.07. Buvo nuo 5 gegužio $39.21.

Pasidaro $68.28.

Išeigos per tą patį laiką:

Geg. 7, 1913 išmokėta skola S. Danilevičiui; už važinėjimą į L. S. S. suvažiavimą 1909 m. Philadelphia, Pa. $14.85.

Birželio 16, 1913 V. Paukščiui išmokėta už važinėjimą į L. S. S. VII suvažiavimą $23.00.

Liepos 20, 1913 Pr. Svoteliui org. kelionės lėšos ir svetainė ir plakatai, agitacijos reikaluose $10.72. Viso išėjo $48.57.

Buvo ..... $68.28.

Atėmus išlaidas ..... $48.57.

Pasilieka L. S. S. VI Mass. Raj. iždė 19 spalio 1913 $19.71.

Kuopoms pasarga: Siųsdami pinigus, visados išpirkite "Money orderį" ant kasieriaus vardo (P. J. Babilas, 15 Tremont St., Norwood, Mass.), o "Money orderį" prisiųskite ant fin. sekr. vardo (N. Januška, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.). Taipgi niekados nesiųskite krasos ženkleliais (stampomis).

L. S. S. VI Mass. Raj. iždi.
P. J. Babilas.

PROPORCIJONALIŠKI MOKESČIAI.

L. S. S. 29 p. Springfield, Ill. $1.00.

L. S. S. 31 kp. So. Betlehem, Pa. $1.00.

L. S. S. 164 kp. Westernport, Md. $4.00.

M. Dundulienė $1.00.

I. M. Rudmin $1.00.

L. S. S. 108 kp. Carnegie, Pa. $1.00.

L. S. S. 162 kp. Boston, Mass. $3.00.

J. Gumauskas, Stenbenville, O. $1.00.

L. S. S. 16 kp. Detroit, Mich. $1.00.

L. S. S. 19 kp. Brooklyn, N. Y. $1.00.

J. A. Jankauskas, buvęs 60 kp. dabar 41 kp. narys $1.00.

L. S. S. 22 kp. Chicago, Ill. $1.00.

L. S. S. 7 kp. Rochester, N. Y. $2.00.

L. S. S. 100 kp. Duquesne, Pa. $4.00.

L. S. S. 60 kp. So. Boston. Mass. $2.00.

DARBAS

Romanas Parašytas Garsaus Raštininko EMILE ZOLA

Tamsta jieškai laimės ir gerovės sau ir bendrams. Jauti neteisingumą surėdymo ir nori jį pakeisti. Tamsta esi vienu iš kovotojų, kurių darbu žmonija žengia į geresnę, laimingesnę ateitį. Ir todėl tamstai reikia apsipažinti su šitoje knygoje išreikštomis didžiomis mintimis, su nurodymais ir pamokinimais. Nes joje aprašomas aiškiai, vaizdžiai darbininkų ir turčių gyvenimai, nurodoma, kaip senas, netikęs surėdymas pakeičiamas nauju, kuris teikia laimę ir gerovę visiems.— Knyga interesinga ir pamokinanti nuo pradžios iki galo, nedėsi jos iš rankų pakol neperskaitysi visos. Išmoksi daug, apšviesi protą, praplatinsi regratį ir džiaugsiesi iš jos puikaus turinio. Knyga trijuose tomuose, tomas 300 puslapių. Kaina tomo 75c, visi 3 tomai $2.50, perkant dabar tuojaus visi 3 tomai $2.00.

NUOSAVYBĖS IŠSIVYSTYMAS nuo Nuožmybės iki Civilizacijos. Parašė PAUL LAFARGUE. Kaina 50c.

SOCIJALIZMAS SUPRANTAMAI IŠAIŠKINTAS. Parašė JOHN SPARGO. Kaina 50 Centų.

J. ILGAUDAS — 1841 S. HALSTED ST. CHICAGO

ŽIRA

10 CIGARETTES FOR 5¢

Nereikalauja paliudijimų
Pačios už save kalba.

Jų vertė ima viršų.

NUO NAUJŲ (1914) METŲ IŠEIS "VEIDRODIS"

Mėnesinis Illiustruotas Žurnalas pašvęstas teatro ir scenos reikalams.

Kaina metams:
Amerikoje ..... $2.00.
Užsienije ..... $3.00.
Pavienis numeris 20c.

Užsisakant prenumeratą, arba su kitais reikalais adresuokit:
"VEIDRODIS"
1671 Milwaukee Av., Chicago, Ill.

L. S. S. 170 KP. DRAUGŲ ATIDAI.

Draugai maloněkit atsilankyt ant susirinkimo subatos vakare 8 val. vakare 6 d. Gruodžio, A. Vasilevskio salėj, 8134 Vincennes Rd., nes bus metinis susirinkimas ir taip turim daug svarbių reikalų. Taipgi yra prisiųsta blankos VII visotinojo L. S. S. viršininkų rinkimo, kures turim perbalsuot, taipgi nepamirškit atsivest naujų narių.

L. S. S. 170 kuopos sekr.
J. Butkevičius.

ATIDAI L. S. S. 6 KP. DRAUGŲ.

Metinis susirinkimas bus 7 dieną Gruodžio 1913 m. 2 val. po pietų, Liet. Mokslo Dr-stės svetainėj. Draugai, malonėkite visi ateiti į minėtą susirinkimą, nes turėsime daug darbo; bus kuopos viršininkų rinkimai dėl ateinančių metų. Beto rinkimas Sąjungos viršininkų ir atstovų į L. S. S. III Raj. konferenciją. Tik nesivėlykit, kad butų galima į laiką pradėjus užbaigti visus tai dienai paskirtus reikalus.

Org. J. Brazauskas.

TEATRAS

ISTORIŠKA 5 AKTŲ DRAMA IŠ KRISTAUS GYVENIMO

"Marija Magdalietė"

Parašė P. Heyse's.

Stato scenoje L.S.S. 60 kuopa So. Boston, Mass.

Subatoje, 6 d. Gruodžio [Dec.] 1913.

Dideliame ir gražiame teatre

DUDLEY ST. OPERA HOUSE

113 Dudley street, Boston, Mass.

PASARGA: Važiuojant iš So. Bostono, Cambridge ar iš kitur reikia imti arba persimainyti ant Dudley st. karo arba eleveitės ir išlipti ant Dudley st.

Svetainė atsidarys 6:30 val. vak. Lošimas prasidės lygiai 7:45 val.

Įžanga 25, 35, 50, 75 c. ir $1.

Patariame tikietus gauti iš anksto, ypatingai iš toliaus atvažiavus, kad turėti užtikrintas sėdynes. Galima gauti vietinėse redakcijose ir pas 60kp. narius.

Kad "MARIJA MAGDALIETĖ" yra vienas iš gražiausių lietuviškoje kalboje veikalų, tai visuomenė žino. Taipgi rengėjai deda visas spėkas, kad tą veikalą perstatyti kuogeriausiai, nežiurint ant didelių iškaščių, kokius reikės panešti. Prie gabiausių vietinių aktorių dalyvauja ir M. M. Račiutė-Herman iš New Yorko.

Tai yra vienintėle proga pamatyti tą pragarsėjusį veikalą, todėl užkviečiame visus atsilankyti. L. S. S. 60 KUOPA.

50,000 KNYGU

Pasakys Kokiu Budu Gali Pats Save Isigydyti Namie.

Dykai del Viru

Kožnas kenčantis vyras ture pareikalauti vieną iš tų **Stebuklingų, dykai gautų Knygų.** Ta knyga yra vertės **$10.00** kožnam kankinamų vyrų. Knyga ta pasakis sveikam vyrų kaip saugotės nuo ligų.. Jauni vyrai, kurė mana apsivęsti naudos skaitidamė tą knygą. Jeigu sergatė nuo **Pilva ligu, Negruomulavima, Užsikišima Žarnų, Kepenys, Skilvęs, Inkstų ar Puslės ligų, Nusilpneima Nervų, Pražudytą Vyriškumą, Neprijemnų Sapnų, Lytišką Nusilpneimą, Užnuodijimą Kraujo arba Brantų, Škrofula ir Nevalų Kraują, Pulavima arba Triperį, Užkrečiamų ligų arba Naujai igautu Nesveiknmų;** jeigu esatė **Silpnas, Nerviškas, Nuliudęs, Nusiminęs, Nusilpneis Spėku arba kenčatė nuo Jaunų Pražangų, Reumatizma arba kokių ligų ir nesveikumų, paprastų vyrams,** ta **Dykai gauta Knyga,** pasakis jums kokių budu atrasti **greitą nuolatini išigydymą, privatiškai ir paslapta, sava namie.** Knyga ta pasakis aiškei ir paprastoj kalboj **kodiel** kenčatie ir **kaip** galetė buti sveiku. Knyga ta yra krautuvė žinios ir pasaka ape tokius dalikus privatišką budą, katrus kožnas vyras, jaunas ar senas, bagotas ar biednas, nevedęs ar vedęs, sergantęs ar sveikas, tur žinoti ir jųjų prisilaikiti. Naudingas ir teisingas patarimas, italpintas tuo **Dykai gautoi Knygoj** yra neapiprekiuojamas. Jeigu kiti gydytojei neįstengi sugranžinti jums sveikatą, spėkas ir tvirtumą, neiliudinketęs, nenusiminkiet ir netrotikiet viltęs, bet pareikalaukietė tą **Didelį Vadovą Sveikatos.**

SIUSK TĄ DYKINĮ KUPONĄ ŠENDENA.

Tas pareikalavimas knygos neprivala jus į jokio skolą ir užmokiesni. Mes nesiuntam jokių vaistu C. O. D. su uždetu mokesčiu kaip kiti nešlovingi gydytojei ir institutaį dara. Ta knyga yra siuntama su užmokietą pačtą prastam ir užpečetytam konvertė taip, jog ne vienas negale žinoti ka ia talpina.

DR. JOS. LISTER & CO., L. 800, 208 N. Fifth Ave., Chicago, Ill.

Godotinasai Tamista: Až esu užinteresuotas Tamistas prižadeimu siusti Vysai Dykai Knygą, meldziu prisiuti man viena vysai dykai.

Vardas ir pavardė.....

Adresas..... Steitas.....

TEATRAS IR PRAKALBOS

Kalbės vienas iš geriausių ir garsiausių lietuvių kalbėtojų

F. J. BAGOČIUS iš So. Bostono

Bus sulošta labai graudinga drama, paimta iš tikro darbininkų gyvenimo

"Kovoje už Laisvę"

Ir viena iš juokingiausių vieno veiksmo komedija

"Be Šulo"

PARENGIA L. S. S. 189 KUOPA.

Atsibus

Subatoj, 13 d. Gruodžio, Dec., 1913.

LENKU SALEJE

211 Fairmount ave. Philadelphia, Pa.

Prasidės 7:30 val. vakare. Salė atsidarys 7 val.

BROLAU IR SESUTĖ:—

Gal ne vienas iš jųsų šiandien yra nuliudęs ir negali atrasti suraminimo. Todėl ateikite ant šio vakaro, o busit palinksminti ir suraminti. Dauguma iš jųsų yra skaitęs apie F. J. BAGOČIŲ, bet mažai kas yra girdėjęs jį kalbant. Todėl dabar vienintėlė proga yra jį išgirsti. Taipgi bus sulošta labai gražus veikalėliai 3 veiksmų drama "Kovoje už Laisvę" ir labai juokinga komedija "Be Šulo". Todėl kviečiame visus atsilankyti, o tikriname, kad busit užganėdinti.

Įžanga 25, 35 ir 50 c.

Širdingai kviečia visus atsilankyti LSS. 189 KUOPA.

"GIEDROS" KALENDORIUS 1914 MET.

Tai gražus Kalendorius knygos formate, turintis 128 puslapius. Gaunamas "Kovos" knygų sankrovoje; kaina — 20c. Reikalaukite tuojau. Gera dovana (prezentas) Kalėdoms.

Kalendoriaus turinys labai įvairus, rašo sekanti rašytojai:

A. Juodojo Teisybės jieškotų. Eilės. M. Konopnickienės Joja karan pats karalius. Eilės. Multatuli Valdžios pasaka. A. Juodojo Pasiryžusi dvasia. Eilės. M. Konopnickienės Daug gražių žvaigždelių. Eilės. Smutkelio Vergas. Jovaro Viskas ne man. Eilės. Smutkelio Busimasis geradėjas. Sakmė. J. Pl. Auka. A. Juodojo Dainužė. Eilės. A. Juodjo E, broliai!... Eilės. Smutkelio Klajunas. Analfabeto Krizius Duonelaitis 1714—1780 m. S. Tėvelio Simanas Daukantas 1793—1864 m. Nuobodėlio Kaikurie lietuvių teatro skaitmens. S. D. Skaitymo programelė. V. Raginio Šviesos keliais. G. K. Iš Lietuvos ekonomijos gyvenimo. S. M. Alkoholis. P. Kl. Vartotojų draugijos ir darbininkai. J. Snopos Atogalion pažvelgus (1904—1914 m.). L. Augustas Bebelis. B. Mykėno Darbininkų ligos kasos. Bron. Michalauskio Kaip steigta Vilniuje ligos kasos. Darbininkų uždarbis (skaitmens). Profesijonalinis užsienio gyvenimas. Kaip šelpiasi Vokietijos darbininkai. Baudų kapitalai. Šešėlio Iš profesijonalio Vilniaus gyvenimo. Elinio Peterburgo švietimo draugijos. "Giedra". S. T. Blaivybė ir kunigai.

Reikalaudami "Giedros" Kalendorių, visuomet adresuokite:

"KOVA"
1815 E. MOYAMENSING AV.,
PHILADELPHIA, PA.

ELLSWORTH, PA.

Mųsų L. S. S. 101 kp. laikysim susirinkimus kas pirmas nedėldienis kožno mėnesio. Taigi ateikite visi.

Komitetas.

GERA PROGA!

Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) ..... $1.00.
Vaikų Draugas arba kaip mokytis skaityti ir rašyti be mokytojo ..... 15c.
Naujas Budas mokytis rašyti be mokytojo ..... 10c.
Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta) ..... 35c.

Viso $1.60.

Kas atsiųs iškirpęs šitą apgarsinimą iš "Kovos" ir $1.00 per money orderį, tai gaus visas 4 knygas 60c. pigiau.

P. MIKOLAINIS,
62, NEW YORK CITY.

DRAUGAI MATIKITE IR NEUŽMIRKITE!

Kad L. S. S. 1 kp. mėnesinis susirinkimas atsibus nedėlioj 7 dieną Gruodžio, 2 val. po pietų 1913 m. "Kovos" name, 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Brangus draugai ir drauges, šitas mųsų kuopos susirinkimas bus labai svarbus todėl, kad jame bus daroma atskaitos iš pareitų visų metų mųsų pasidarbavimo ir taipgi bus apkalbama nauji plianai, nauji sumanymai dėl kitų sekančių Naujų Metų. Kad męs sulaukę Naujus Metus galėtume pradėti, veikti su nauja vilčia, nauja energija ir pasišventimu tad atsilankykite kuoskaitlingiausiai

Sekr. J. D. Taunis.

JOE. DOYKUS SALOON.

499 — 4th Street.
SAN FRANCISCO, CAL.

Seniausias lietuvis šiame mieste. Lietuviams atvažiavusiems iš kitų miestų geriausia užeiga pas mane. Duodu rodas kur lengviau darbas gaut. Nepamirškite adreso:

JIESKAU APTIEKORIAUS.

Reikalingas lietuvis aptiekorius, turintis New Yorko valstijos dipliomą arba Licensę. Mokestis $25.00 savaitėje.

John Karuzas,
125 E. Main St.,
Amsterdam, N. Y.

(46—51)

Tu Esi Geriausias Prietelis!

Tai žodžiai pačių žmonių išgydytų nuo visokių ligų!
Kaip jokios liekarstos ir visoki daktarai negalėjo pagelbėti, tai jus manę išgydet.

Garbingas Daktare! Jųsų budas gydymo ir liekarstos labai geros, kad mano moteris net per tris mėnesius sirgus ant vidurių skaudėjimo, po krutine, galvos, didžio nusilpnėjimo ant sveikatos ir balt jų tekėjimo, kurios ikšiol niekas nepataike išgydyti, o kaip Jusų prisiųstas liekarstas suvartojo, tad tapo visai sveika ir daugiau liga neatsinaujina. Už tokį tikrą moksliška ir pasekmingą gydymą visiems Tamistų vardą apskelbiu. Tu esi geriausias prietelis.

Pasiliekame dėkingi.

Klemensas ir Ona Stefonavičiai,
1413 Brynmower, Scranton, Pa.

Kaip nieks neįstengė, tai Ph. M. Kliniko Mokslas išgydė trumpam laike! Malonus Tamista! Kad išgydėt kosėjimą, skrepliavimą ir sunkumą ant krutinės pasekmingai, teip lygiai tik Jųs įstengiate išgydyti, nuo ligos išbėrimo ant odos spuogais ir niežėjimo; kiti gydytojai per du metu nesurado pagelbos. Už jusų teip gerą gydymą ir teisingas liekarstas siunčiu šimtą kartų ačiu. Su guodone, **A. Galmanas, Box 36, Bonne Terre, Mo.**

Nemažiau dėkingi: L. KLIMAS, 55 Ellsworth St., Worcester, Mass. Mr. M. KOLIAGA, Box 192, Boswell, Pa.; Mr. J. TYMCZUKAS, 306 Cente St., Freeland, Pa. Teipat išgydytí nuo visokių paslaptingų ligų, kurių jokiu budu negalima sutalpinti.

ĮSITĖMYKIT, kad slaptybės ligų saugiai užlaikoma, visada.

Phil. M. Klinikas, turi net kelis PROFESIONALIŠKUS DAKTARUS, kurie greitam laike pataiko sergantiems pagelbėti todel, kad gydo išsyk, o nedaro experamentų ant sergančių. **Vyriausias Kliniko Daktaras**, per Amerikos valdžią, net **medaliu apdovanotas.** Tokiam jau tik galima tikėti.

Privatiškoj LABARATORIJOJ Ph. M. Kliniko, atsišaukusiems sutaiso kiekvienam liekarstas iš sviežių gvarantuotų medikamentų, seniausių ir naujausių išradimų, kuriuos tik aukščiausias mokslas išrado pagelbai žmoniu.

KAD ESI NESVEIKAS, BET NORI PASTOTI SVEIKU IR LAIMINGU, tad atsilankyk, o jeigu toli gyveni, tad aprašyk savo ligą bei nesveikumus lietuviškoje kalboje kas kenkia, o tikėk, kad apturėsi tikrą pagelbą sveikatai kaip tukstančiai, kurie jau džiaugiasi ir dėkavoja, nes čionai išgydo ir tokias, kurių kiti negalėjo išgydyti kaip sviežias teip ir užsisenėjusias ligas nuo skaudėjimo: pečiuose, rankose, kojose, sanariuose, krutinėj, strėnose, galves, šonų; išbėrimai spuogais nuo blogo ir nečysto kraujo, nuo saužagystės sėklos nubėgimo, nusilpnėjimo, vidurių nedirbimo, užkietėjimo, slogos, greito pailsimo, nerviškumo, baimės, silpno ir sumažėjusio kraujo, užsikrečiamų slaptų lytiškų ligų. Širdies, kepenų, inkstų, silpnų plaučių, kosėjimo, sunkaus kvėpavimo, nuo peršalimo slogu, blogų sapnų, nemigos, neturėjimo apetito, be peilio be pjaustymo be aparacijos, bet su liekarstoms, kurios tukstančius išgydė. **Teipat moteris nuo skausmingų mėnesinių** ir kitokių visokių ligų, kurios užpuola varginimui žmonių, VYRŲ ir MOTERIŲ. **Reikalaujant rodos ir pagelbos nuo daktaro, visada adresuok arba ateik po šiuo adresu:**

THE PHILADELPHIA M. CLINIC,
1117 WALNUT STREET, PHILADELPHIA, PA.

VALANDOS: nuo 10 iš ryto iki 4 po p. Šventadieniais nuo 10 iki 3. Utarn. ir Pėtnyčiomis nuo 6 iki 8 vak. **Reikalaukit nuo Kliniko dovanai ir skaitykit knygą „Daktaras"**

PIRKIT GVARANTUOTA PIJANA.

Tokį, ką dvigubai gvarantuoti Wellington pijanai.

Su gerai nustatytais balsais ir ilgai laiko. The Cable Company, didžiausia pasaulyje išdirbėja pijanų ir taip vadinamų "Inner-Player" pijanų, juos padirba ir ant rašto užgvarantuoja kiekvieną. Męs taippat išduodame gvarantavimą su kiekvienu Wellington pijanu.

Jų kaina labai prieinama ir parduodami ant labai lengvų mėnesinių išmokesčių.

THE PATTON PIANO COMPANY,
718 N. BROAD ST., PHILADELPHIA, PA.

Išsisiųzdink šiandien, tiktai VIENAS doleris.

Kiekviename lietuviškame name privalo rastis Edmundo Steponaičio raštų kninga. Steponaitis buvo vienas iš pirmųjų mųsų jaunųjų rašytojų, kurie duoda mums pradžią grynos literaturos sriovei, kurių visų pirmiausias tikslas jau nebevien žadinimas tautos, visuomenės sąmonės, bet ir gaivinimas, tvėrimas pačios dailiosios mųsų raštijos.

Tajį dailu poėzijos ir prozos rinkinį galima gauti tiktai už $1.00 pas

Al. STEPONAITIS
184 Atkins ave., Brooklyn, N. Y.

šio laikraščio ir visuose kituose kningynuose ir krautuvėsa Reikalaukite visur.

Reikalaujama agentų kiekvienoje Lietuviais apgyventoje vietoje. Uždarbis geras. Klauskite apie sąlygas.

Rusija pralenkia Amerika.

Ne liuosybėje, bet išdirbime **Vodka**, skanus rusiškas tautiškas gėrimas, yra žinomas savo čystumu ir puikumu, nes jis atydžiai išdirbtas ir savyje prilaiko vien sveikas grudų išsunka. Męs užlaikome **Vodką** importuotą ir Vodką čionai išdirbtą.

Męs išdirbame Vodką iš čystų grudų ir tokiais pat aparatais ir budu, kaip kad išdirba Rusijos valdžia.

Ačiu mųsų veiklumui męs parduodame už labai nužemintą prekę. Jųs galite gauti Vodkos importuotos ir Vodkos čionai išdirbtos, taipgi geriausios Amerikoniškos ir importuotos degtinės, vynų ir saldžių gėrimų.

Alus bonkutėmis ir bačkomis.

J. CARTUN
401-3-5 SOUTH STREET, PHILADELPHIA, PA.

RUSIŠKAI-AMERIKONIŠKA LINIJA.

Tiesiog tarp Maskolijos ir Amerikos plaukioja kodidžiausi ir puikiausi Maskolijos Ciesoriški Pačto laivai, dvigubais šriubais varomi

Russia — 16.000 tonų,
Kursk — 13.500 tonų,
Czar — 13.000 tonų.

Į **Rotterdam'ą** į 9 dienas nestojant niekur į 11 dienų nesimainant niekur į **Liepojų.**

Laivai plaukioja tankiai.
Kainos kožemiausios.

Dėl platesnių žinių kreipkitės prie

A. E. JOHNSON & Co.,
General Pass. Agent.
27 Broadway, New York, N. N.

arba prie vietinių užtvirtintų agentų

Keistone Phone Main 14—28.
Bell PhoneLombard 2506

Dr. Philip ROVNO
423 Pine St. PHILAD., PA.

Priėmimo valandos:
Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

Gražus, didelis naujas "Kovos" knygų sankrovos

KATALOGAS

jau gatavas. Reikalaukite, o gausite. Adresuokite:

"KOVA",
1815 E. Moyamensing Ave.,
Philadelphia, Pa.

DIPLOMUOTA

Lietuve Akušerka VIDIKIENE

Priima gimdymuose (palaguose) kudikius. Visokie patarimai dovanai. Adresas:

329 Wharton St.,
Philadelphia, Pa.

Locnas telefonas:
Bell, Lombard 2953-A.

Raulai kur tu begi?

Ugi pas JONĄ KIRTIKLI, nes ten yra puikiausia lietuviams užeiga: šaltas alus, porteris, ėlius; degtinė kuoskaniausia. Cigarai pargabenti net iš Havanos. Visiems žinomoj vietoj.

JONAS KIRTIKLIS
113 N. Wyoming st.,
Hazleton, Pa.

Wynalazek!

Kto chce wiedzieć w jaki sposób dojść do Szczęścia i Bogactwa i być szczęśliwym zawsze, niech załączy 4c markę i swój adres, a dostanie katalog różnych wynalazków darmo. Adresuj:

P. Brown, 463 N. Halsted Street, CHICAGO, ILL.

DRAUGAI SĄJUNGIEČIAI NAUDOKITĖS GERA PROGA

Parduodu laikrodėlius sekančiomis kainomis: ant 20 m. gvarantuotas, auksuotas, dengtas Elgin arba Waltham viduriais, rankomis išrašytas, gražiai margas su 7 akmenais — $10.50. Su 15 akmenų — $14.00. Su 15 akmenų (adjusted) — $14.90. Su 17 akmenų — $16.75. Su 17 akmenų (adjusted) — $17.75. Atminkit, kad kitur pirkdami užmokėsit nuo $5.00 iki $15.00 brangiau. Aš nereikalauju pinigų iš kalno prisiųskit 32c. markemis, aš prisiųsiu laikrodelį pažiurėjimui, jei nebus toks, grąžinkit atgal paminint ant kiek akmenų norit. Su kiekvienu laikrodeliu sykiu siunčiu gvaranciją. Užlaikau retežėlių čisto aukso ir pauksuotų ir visokių žiedų. Taipgi visokių knygų, kurios yra lietuvių kalboj.

G. STASEVIČIUS,
1413 PAGE ST.,
N. S. PITTSBURGH, PA.

VILNIAUS KALENDORIUS 1913 METAMS.

Drg. K. Demikis, iš Wilkes Barre, Pa. dovanojo Sąjungai 41 egz. Vilniaus Kalendorių. Tai labai puikųs kalendoriai su daug įvairių ir naudingų straipsnių. Todėl, kas da neturite to kalendoriaus, paskubėkite užsisakyti, nes paskiau neliks. Kaina tik 25c. Siųskite krasos ženkleliais šiuo adresu:

"KOVA",
1815 East Moyamensing Ave.
Philadelphia, Pa.

"KOVOS"

ADMINISTRACIJOJ

galima tuojau užsiprenumeruoti šiuos žemiau surašytus lietuvių laikraščius. Juk beveik visi sąjungiečiai, apart "Kovos", skaito da ir kitus laikraščius, todėl užsisakykit juos per "Kovos" Administraciją, tuomet Sąjungai bus pelnas, o jųs gausite tą ko norite. Verta užsisakyti šiuos laikraščius:

"RANKPELNIS"
Dvisavitinis
Kaina metams $1.50
Išeino Škotijoj.

"LAISVĖ"
Du syk į savaitę
Kaina metams $2.00
Išeina S. Boston, Mass.

"PIRMYN"
Savaitinis
Kaina metams $1.50
Išeina Baltimore, Md.

"KELEIVIS"
Savaitnis
Kaina metams $1.50
Išeina S. Boston, Mass.

"DARBININKŲ VILTIS"
Savaitinis
Kaina metams $1.50
Išeina Shenandoah, Pa.

"DILGĖLĖS"
Dvisavaitinis
Kaina metams $1.00
Išeina Pittsburgh, Pa.

"LIETUVIŲ ŽURNALAS"
Mėnesinis
Kaina metams $1.00
Išeina Chicago, Ill.

"LAISVOJI MINTIS"
Mėnesinis
Kaina metams $2.00
Išeina Scranton, Pa.

Taigi ar sau ar savo draugams užrašysit minėtus laikraščius, užsakymus visuomet siųskite

"KOVAI",
1815 E.Moyamensing Av.
PHILADELPHIA, PA.

JOHN A. KELLEY
Attorney-at-Law,
TAMAQUA, PA.
Real Estate bought and sold.
Money to loan on first mortgage.

J. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai

Agentūra geležinkelių tikietų.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

DAKTARAS IGNOTAS STANKUS

Vienatinis tikras lietuvys daktaras ir chirurgas cieloje Philadelphijoje. Kito lietuviško daktaro nėra mieste Philadelphijos. Serganti netrotykit laiko ir pinigų, bet tiesiog kreipkites ypatiškai arba laišku prie daktaro Stankaus, o apturėsite tikrą ir teisingą gydymą. Atmink skaitytojau, jog Dr. Stankus yra baigęs didesnį daktarišką mokslą, kaip tai: po užbaigimui medicinos mokslo GARSIAME STEITAVIŠKAME UNIVERSITETE, važiavo mokintis į POST GRADUATE MEDICINOS MOKYKLĄ, katra yra didžiausia ir jau paskutinė didžiųjų daktarų mokykla visame pasaulyj. Čionai specijališkai mokinosi daryti visokias operacijas ir gydyti pavojingas ligas. Taipgi buvo miestavu daktaru kur praktikavojo po hošpitalių dispenseres dienomis ir naktimis. Dabar treti metai kaip Dr. Stankus įrengė savo locną gydyklą SANATORIJĄ mieste Philadelphijos dėl gydymo visokių ligų. Atvažiuojanti iš toliaus gali pasilikti tiesiog jo SANATORIJOJE dėl gydymo.

GYDO LIGAS

Nuo skaudėjimo strėnų, sąnarių rankų ir kojų, skaudėjimo paširdžių, pečių ir kaulų, reumatizmo. Nuo visokių kraujo ligų, užkrečiamų ir slaptų lytiškų ligų. Augimo spuogų ant veido ir kuno, užkietėjimą ir nedirbimą vidurių, niežėjimą skuros, dedervinių, slinkimą plaukų, skaudėjimo galvos. Visokias širdies, inkstų, plančių ir kepenų ligas, neuralgijos, negalėjimo miegoti ir išgąsčio, nuo slogų, peršalimo, kosulio sunkaus kvėpavimo, negalėjimo valgyti ir abelną nusilpnėjimą. Visokias moterų ligas: nereguliariškas mėnesines, skaudėjimą strėnų ir paširdžių. Visokias vyriškas ligas, paslaptingas ir įgautas per išdykumą. Gydo ligas su liekarstomis kokios tiktai yra ant svieto. Ligas, kurias negalima išgydyti su liekarstomis ir po reikalavimui pačių pacijentų — daro visokias operacijas. Turi savo locnas, naujausio budo elektriškas mašinas dėl gydymo ir egzaminavimo, su pagelba kurių galima permatyti visą žmogaus kuną.

PASARGA Aš siunčiu gyduoles ir toliaus į kitus miestus, bet siunčiu tiktai tiems, katrie aprašo simptomus savo ligos ir iš jų aprašymo yra galima suprasti ligą. Pas mane nėra nei raštininkų nei aptiekorių, nes jų darbas ir pagelba yra niekam netikusi prie daktariško gydymo. Kuomet ligonis atsišaukia per laišką, tai aš pats perskaitau, o jei reikalauja, tai savo rankomis sutaisau ir pasiunčiu jam gyduoles. Nemislyk skaitytojau, kad geriau supranta ligą kuomet nueini ypatiškai pas daktarą savo miestelyje ir jis tuojau įkiša termometrą į burną, pabarškina, pasiklauso krutinėj ir nei žodžio nepaklausęs apie įųsų ligos simptomus, tuojaus parašo receptą dėl liekarstų. Buk tikras, kad toksai daktaras įųsų ligos nesupranta, tiktai jo tas baršKinimas ir paklausimas krutinės yra niekas kitas, kaip tiktai trumpa komedija, kad paimti nuo įųsų kelis centus. Jeigu ligonis parašys laišką arba apsakys simptomus savo ligos, tai yra ką jaučia savyje, kas ir kokioje vietoje skauda ir kas kenkia, tai daktaras teisingai atspės jo ligą, o atspėjęs, pritaisys tikras gyduoles.

PADĖKAVONES UŽ IŠGYDYMĄ

Čionai sutalpinti visų yra negalima, bet kelios padėkavonės talpinasi su pavelijimu pačių pacijentų. Kitos visos padėkavonės yra užlaikomos didžioj slaptybėje. Jurgis Bucikas, P. O. Box 706, Tamaqua, Pa. sako taip: Labai blogai apsirgau. Vietiniai daktarai atsisakė nuo išgydymo, o vienas iš jų sakė greičiausiai daryti operaciją. Kuomet nuvažiavau pas daktarą Stankų ir pasilikęs jo Sanatorijoje likausi išgydytas į trumpą laiką be peilio ir be operacijos. Kotrina Rutkienė, Minersville, Pa. Labai didžiai sirgau, turėjau skaudėjimą strėnų, nugaros, kojų, nereguliariškas mėnesines ir gėlimą paširdžių. Vietiniai daktarai nieko negelbėjo, tiktai ateidami į mano namus leido po skuros į paširdžius tą prakeiktą zrodlyvą morfiną, kad tiktai tam sykiui skausmus sustabdyti. Nuvažiavau pas Daktarą Ignotą Stankų ir pasilikau jo Sanatorijoje dėl gydymo. Dr. Stankus pripažino visiškai kitokią ligą, tuojau padarė operaciją ir davė tikras gyduoles nuo tos ligos. Už nedėlios laiko aš išgijau ir sugrįžau namo sveika. Aš Steponas Baranauskis, 846 So. Front st., Philadelphia, Pa. Per keliatą metų jaučiau negerumą gerklėje, o prieš atmainą oro net ir skausmą. Ant galo iškarto pradėjo tinti kaklas, gelti galva ir pasikelė didis karštis. Dr. Stankus po sustabdymo karščio, padarė man operaciją ant gerklės ir dabar jokio negerumo gerklėje nejaučiu ir esu sveikas. Antanas Sailis, 1311 Monroe st., Philadelphia, Pa. Daktaras Stankus išgydė mane nuo kosulio, skaudėjimo krutinėje, sunkaus dusavimo, skaudėjimo paširdžių, galvos ir abelno nusilpnėjimo. Už ką ištariu jam širdingą ačiu. Helena Kopp, 497 Edgewood st., New Haven, Conn. Likosi išgydyta nuo slinkimo plaukų. Aš Pabijonas Druteika, 701 W. River st., Waterbury, Conn. Siunčiu savo paveikslą ir ištariu širdingą ačiu Dr. Ignotui Stankui už prisiųstas man gyduolės ir išgydymą manęs nuo baisios ligos, kaip tai: kosulio, skrepliavimo, skaudėjimo krutinėje ir paširdžiose.

Visuomet kreipkitės ypatiškai arba su laišku ant tikro adreso taip:

DAKTARAS IGNATIUS STANKUS
1210 S. BROAD STREET, - - PHILADELPHIA, PA.

Ofiso valandos: Iš ryto nuo 9 iki 11. Po pietų nuo 2 iki 4, vakarais nuo 7 iki 8 val.
Nedėliomis nuo 9 iki 11 val. ryto ir nuo 1 iki 4 valandai po pietų.

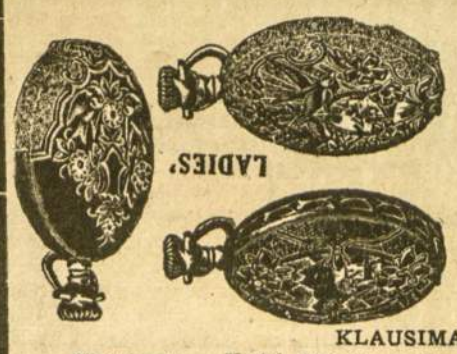

$25. UŽ $6.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI VISIEMS "KOVOS" SKAITYTOJAMS.

Klausimas: Kodėl žmonės moka už laikrodėlį 4 kartus arba ir daugiau, negu jis vertas? **Atsakymas:** Todėl, kad nei viens nenuvokia kokia jų tikra dirbtuvės kaina, arba nežino kur galima pirkti laikrodėlį, už tiek, kiek jis dirbtuvėje kainuoja. **Klausimas:** Kodėl pardavėjai ima 4 kartus daugiau, negu laikrodėlis vertas. **Atsakymas:** Todėl, kad pardavėjas parduoda vieną, arba tiktai kelis laikrodėlius į savaitę, ir iš šito jis turi užsimokėti už savo krautuvę, pragyventi ir uždengti kitokius išleidimus, koki buna prie jo pirklystės vedimo. Apart to, pardavėjas žino labai gerai tą faktą, kad niekas netiki, idant gerą laikrodėlį butų galima nupirkti už mažai pinigų. Duokime sau: Dirbtuvė patalpina apgarsinimus laikraščiuose ir taip skelbia: — "Kodėl mokėti pardavėjui $25.00 už laikrodėlį, kada galite įgyti tą patį laikrodėlį tiesiog iš dirbtuvės už $6.00". Ką tada žmonės sakys apie tokį pagarsinimą? Žmonės sakys, "tai neteisybė, tai apgavystė, nes kaip galima nupirkti laikrodėlį už $6.00, kada kiti ima už tokį pat $25.00". Argi tai netiesa, kad žmonės taip sako, apie tikrus apgarsinimus? Taigi dabar jau žinote, kodėl pardavėjas ima 4 kartus daugiau už laikrodėlį, negu jis vertas, bet jųs nežinote, kodėl dirbtuvė, gali atiduoti tą patį laikrodėlį 4 kartus pigiau, negu pardavėjas. Šitą męs taippat paaiškinsime. Dirbtuvė neperka laikrodėlių nuo kitos, kaip pardavėjas, bet **padirba** laikrodėlius, o apart to dirbtuvė parduoda ne po vieną, ar kelis, į savaitę, kaip pardavėjas. Dirbtuvė parduoda laikrodėlius šimtais ir tukstančiais kasdien. Duokime sau: — jeigu dirbtuvė parduoda tiktai 100 laikrodėlių į dieną ir turi pelno 25c. ant kiekvieno, tai ji turi čysto pelno $25.000 kasdien. Taigi dabar suprasite, kodėl dirbtuvės pardavinėja laikrodėlius taip **labai pigiai.**

Jeigu norite pirkti **gerą** laikrodėlį už tiek, kiek jis kainuoja dirbtuvėje, tai pirkit jį tiesiog nuo mųs ir jųs sučėdysite daug pinigų ant pirkimo. Mųsų laikrodėliai gana puikųs, naujausios mados marginiai, kogeriausios medegos, **dirbtuvės gvarantuoti ant 20 metų, 14 karatų (gold filled),** turi trejus stiprius lukštus, lukštai artistiškai išraižyti. Šituose laikrodėliuose **kogeriausias** mechanizmas, rupestingai nutaisyti ir išbandyti, kas link čėso laikymo.

Jeigu norite turėti vieną šitų $25.00 vertės laikrodėlių už $6.00, apžiurėkite laikrodėlių paveikslėlius atydžiai, paskui iškirpkite, katras jums geriausiai patinka ir atsiųskite jį $1.00 rankpinigių, ką męs gavę, tuojau pasiųsime pasirinktą laikrodėlį, įdėtą į dailią aksominę skrynelę. Kada laikrodėlis bus pristatytas į jųsų rankas, apžiurėkite jį atydžiai ir jeigu busite užganėdinti visiškai, užmokėkite likusius $5.00 drauge su ekspreso lėšomis, kurių bus apie 25c. Jeigu laikrodėlis nepatiks, nepriimkite jo ir męs tuojau sugrąžinsime jųsų $1.00 rankpinigių. Turime paminėti, kad perkant laikrodėlį nuo mųs, jųs visiškai nieko nerizikuosite,. Tas yra todėl, kad mųsų laikrodėliai **gvarantuoti ant 20 metų** ir per tuos 20 metų gvarantavimo, jeigu laikrodėlis sugestų, męs sutaisysime visiškai **dovanai,** ar išmainysime ant kito, gavę 25c. persiutimo lėšoms.

Męs prašome malonių skaitytojų šito laikraščio parodyti mųsų apgarsinimą tiems, kurie šito laikraščio neskaito, už ką męs iš anksto padėkavojame. Adresuokit aiškiai taip. **NATIONAL COMMERCIAL CO. DEPT. 114, 505 E. 5 ST., NEW YORK CITY. N. Y.**

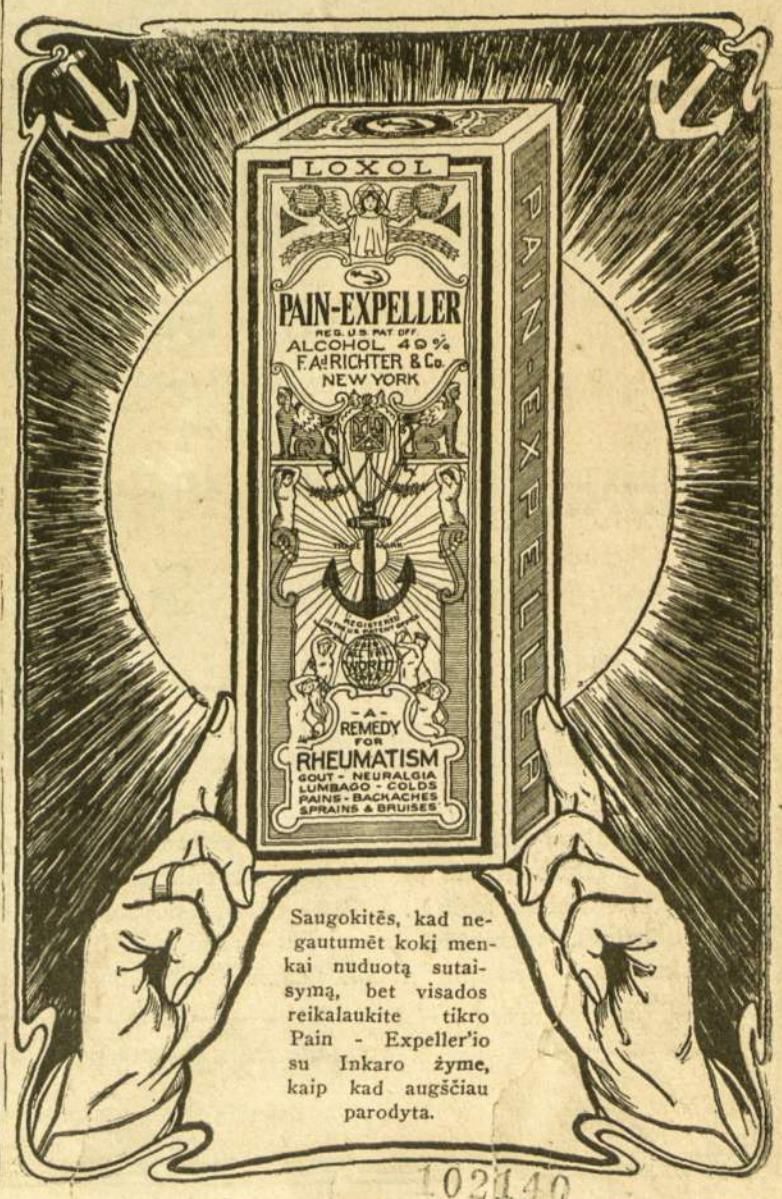

Saugokitės, kad negautumėt kokį menkai nuduotą sutaisymą, bet visados reikalaukite tikro Pain - Expeller'io su Inkaro žyme, kaip kad augščiau parodyta.

102140